

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2011

Jan Svoboda

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Jan Svoboda

Zneužívání náhrad v britském parlamentu

Bakalářská práce

Praha 2011

Autor práce: **Jan Svoboda**

Vedoucí práce: **Mgr. Jan Váška**

Rok obhajoby: **2011**

Bibliografický záznam

SVOBODA, Jan. *Zneužívání náhrad v britském parlamentu*. Praha, 2011. 52 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jan Váška.

Abstrakt

Bakalářská práce má název *Zneužívání náhrad v britském parlamentu* a jejím tématem je skandál se zneužíváním náhrad v britském parlamentu v roce 2009. Práce je strukturována do sedmi kapitol. Po úvodu a první kapitole, která uvádí čtenáře do problému a popisuje systém odměňování členů britského parlamentu a systém vyplácení poslaneckých náhrad v době před skandálem, následují kapitoly zabývající se počátkem skandálu a reakcemi na skandál. Postupně je prozkoumán přístup médií ke skandálu, dále jsou pomocí typových příkladů ilustrovány reakce členů britského parlamentu zneužívajících náhrady a následně je popsána reakce politických stran, systémová reakce a přijatá systémová opatření. V další kapitole je zkoumán dopad skandálu na výsledky voleb do Evropského parlamentu v roce 2009 a Parlamentních voleb v roce 2010. V závěru práce jsou analyzovány významné body skandálu.

Abstract

The bachelor thesis is called *Misuse of Allowances in British Parliament* and its theme is the Expenses scandal in British Parliament in 2009. The thesis is divided into seven chapters. First chapter brings readers into the problem and describes a system of rewarding British MPs and allowances scheme at the time before the scandal. It is followed by chapters focused on the scandal beginning and reactions on the scandal. Firstly, reactions of media are described and then examples of MPs' reaction are provided. Secondly, reactions of political parties, official institutions and actions taken by the democratic system are studied. The next chapter is dedicated to the impact of scandal on the results of the European Parliament election in 2009 and General election in 2010. Finally, major points of the scandal are analyzed in the last chapter.

Klíčová slova

Skandál, náhrady, výdaje, Parlament, Dolní sněmovna, Sněmovna lordů, ACA, IPSA.

Keywords

Scandal, allowances, expenses, parliament, House of Commons, House of Lords, ACA, IPSA

Rozsah práce: 92 959 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10.5. 2011

Jan Svoboda

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. J. Váškovi za skvělý lektorský přístup a odborné vedení práce. Dále bych rád poděkoval prof. A. Butt-Philipovi za poskytnutí literatury a skvělý lektorský přístup.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Jan Svoboda

E-mail:

svoboda.honza@gmail.com

Semestr:

4.

Akademický rok:

2009/2010

Název práce:

Zneužívání náhrad v britském parlamentu

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):

6. semestr, 2010/2011

Vedoucí bakalářského semináře:

Doc. PhDr. Michal Kubát PhD.

Vedoucí práce (není povinné):

Mgr. Jan Váška

Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):

Skandál s proplácením náhrad se odehrál v britském parlamentu v roce 2009. Vzhledem k tomu, že se jedná o aktuální téma, tak je velmi málo prozkoumané, proto si myslím, že by bylo dobré se jím zabývat a zpracovat tuto událost. Zaujal mě rozsah skandálu a bude zajímavé zmapovat, jak si s ním poradily jednotlivé strany, jaké měl dopady a jak se s ním jedna z nejstarších demokracií na světě vypořádala.

Předpokládaný cíl (5 řádek):

Ve své práci chci zmapovat skandál s proplácením poslaneckých náhrad v britském parlamentu v roce 2009. Zajímá mě, jak se se skandálem vypořádala Velká Británie jako demokracie, to znamená, k jakým vedl skandál krokům, jestli padla nějaká oficiální obvinění, jaká opatření přijaly politické strany atd. Dále chci zjistit, jak na skandál reagovali občané Velké Británie a ve volbách v roce 2010 oproti volbám v roce 2005.

Základní charakteristika tématu (10 řádek):

Mým tématem je přemrštěné proplácení náhrad poslancům britského parlamentu, které vyšlo najevo v roce 2009. Mnoho poslanců z britské Dolní sněmovny si nechalo proplácet horentní sumy za úkony či věci, které rozhodně nesouvisely s nutnými potřebami k výkonu poslaneckého mandátu. Skandál se netýkal jen poslanců Dolní sněmovny, ale i jejího předsedy a dokonce i Sněmovny lordů. Je tedy vidět, že tento problém zasáhl opravdu celý parlament. A právě v roce 2009, podle zákona o svobodě informací z roku 2000, byly britským parlamentem zveřejněny dokumenty o schválených náhradách pro členy parlamentu. Tyto dokumenty však byly publikovány s mnoha vyčerněnými místy, což vyvolalo nevoli veřejnosti. Avšak již před oficiální publikací získal deník *Daily Telegraph* kompletní dokumenty o poslaneckých náhradách, které zveřejnil. Díky tomu se veřejnost mohla doopravdy dozvědět, kolik si který poslanec a za co nechal proplatit a skandál mohl naplno vypuknout.

Předpokládaná struktura práce (10 řádek):

Úvod

1. Úvod do problému
2. Počátek skandálu a reakce médií
3. Reakce provinilých osob
4. Stranická odpověď

5. Systémová reakce

6. Volby a poslanecké náhrady

7. Zhodnocení skandálu

Závěr

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Allen, Nicolas and Birch, Sarah. 2010. Political Conduct and Misconduct: Probing Public Opinion. *Parliamentary Affairs*. 2010, Vol. 64, No. 1, pp. 1-21.

Allington, Nigel F.B. and Peele, Gillian. 2010. Moats, Duck Houses and Bath Plugs: Members of Parliament, the Expenses Scandal and the Use of Web Sites. *Parliamentary Affairs*. 2010, Vol. 63, No. 3, pp. 1-22.

Baimbridge, Mark and Darcy, Darren. 1999. MPs' Pay: 1911-1996: Myths and Realities. *Politics*. 1999, Vol. 19, No. 2, pp. 71-80.

Cracknell, Richard. 2010. General Election 2010 Detailed analysis RESEARCH PAPER 10/36. *www.parliament.uk*. [Online] July 8, 2010.

<http://www.parliament.uk/briefingpapers/commons/lib/research/rp2010/RP10-036.pdf>.

Gay, Oonagh and Maer, Lucinda. 2010. Constitutional Reform and Governance Bill: Committee stage report [Bill No 68 of 2009-10] RESEARCH PAPER 10/18. *www.parliament.uk*. [Online] February 25, 2010. <http://www.parliament.uk/briefingpapers/commons/lib/research/rp2010/RP10-018.pdf>.

Gay, Oonagh. 2009. Parliamentary Standards Bill [Bill No 121 of 2008-09] RESEARCH PAPER 09/61. *www.parliament.uk*. [Online] June 25, 2009.

<http://www.parliament.uk/documents/commons/lib/research/rp2009/rp09-061.pdf>.

Independent Parliamentary Standards Authority. 2010. Annual Report and Accounts 2009/2010. *Independent Parliamentary Standards Authority*. [Online] 2010. <http://www.ipsa-home.org.uk/docs/Annual%20report%200910.pdf>.

Kavanagh, Dennis a Cowley, Philip. 2010. *The British General Election of 2010*. London : Palgrave Macmillan, 2010.

Kelsko, Alexandra. 2009. Parliament on its Knees: MPs' Expenses and the Crisis of Transparency at Westminster. *The Political Quarterly*. 2009, Vol. 80, No. 3, pp. 329-338.

The Times. 2010. *Guide to the House of Commons 2010*. [ed.] Greg Hurst. London : Times Books, 2010.

Podpis studenta a datum

1. 6. 2010

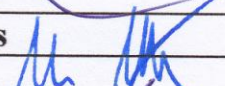
Schváleno

Datum

Podpis

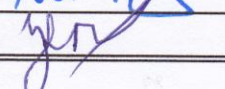
Vedoucí bakalářského semináře

2. 6. 2010

Garant oboru

3. 6. 2010

Obsah

ÚVOD.....	2
1. ÚVOD DO PROBLÉMU	5
1.1. POPIS SYSTÉMU ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ PARLAMENTU.....	5
1.2. POPIS SYSTÉMU VYPLÁCENÍ POSLANECKÝCH NÁHRAD	7
2. POČÁTEK SKANDÁLU A REAKCE MÉDIÍ.....	8
2.1. POČÁTEK SKANDÁLU	9
2.2. PŘÍSTUP LEVICOVÝCH DENÍKŮ THE GUARDIAN A THE INDEPENDENT	10
2.3. PŘÍSTUP PRAVICOVÝCH DENÍKŮ THE DAILY TELEGRAPH A THE TIMES.....	11
2.4. DALŠÍ MÉDIA A RECEPCE	12
3. REAKCE PROVINILÝCH OSOB.....	15
3.1. TYPOVÉ PŘÍKLADY Z DOLNÍ SNĚMOVNY	15
3.2. TYPOVÉ PŘÍKLADY ZE SNĚMOVNY LORDŮ.....	18
3.3. PŘEDSEDA DOLNÍ SNĚMOVNY	20
4. STRANICKÁ ODPOVĚĎ	21
4.1. LABOURISTICKÁ STRANA.....	21
4.2. KONZERVATIVNÍ STRANA	22
4.3. LIBERÁLNÍ DEMOKRATÉ	24
4.4. REAKCE DALŠÍCH STRAN	25
5. SYSTÉMOVÁ REAKCE.....	27
5.1. NEZÁVISLÝ ÚŘAD PRO PARLAMENTNÍ STANDARDY-IPSA	27
5.2. VÝBOR PRO STANDARDY VE VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ - CSPL	29
5.3. ZPRÁVA O MINULÝCH PLATBÁCH NÁHRAD ZA DODATEČNÉ VÝDAJE	30
6. VOLBY A POSLANECKÉ NÁHRADY	32
6.1. VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2009.....	32
6.2. PARLAMENTNÍ VOLBY 2010.....	34
7. ZHODNOCENÍ SKANDÁLU	36
ZÁVĚR	39
SUMMARY	42
POUŽITÁ LITERATURA.....	44

Úvod

Tato práce má název *Zneužívání náhrad v britském parlamentu* a pojednává o skandálu se zneužíváním náhrad v britském parlamentu v roce 2009. Britský parlamentarismus má velmi dlouhou tradici a za tu dobu se nevyhnul různým skandálům, přesto byl skandál s poslaneckými náhradami v roce 2009 jedním z nejvýznamnějších z hlediska zneužívání veřejných prostředků. Další vážnou aférou britského parlamentu byl skandál ve Sněmovně lordů v letech 2006-2007 s názvem Cash for Honours a následoval ho skandál v roce 2009 s názvem Cash for Influence. Skandál s poslaneckými náhradami v roce 2009 zasáhl mnoho politiků napříč politickým spektrem a to nejen z Dolní sněmovny, ale i ze Sněmovny lordů. Vyskytl se velký počet rezignací, například z řad kabinetních ministrů rezignovala Jacqui Smith, jejíž kauza je v práci také popsána. Pro ilustraci lze uvést, že 81 poslanců, kteří museli vrátit náhrady na druhé bydlení, rezignovalo; výpočet tohoto čísla je vysvětlen dále v práci. Skandál zaměstnal na dlouhou dobu média a poznamenal vnímání politiky u široké veřejnosti. Ta díky němu zjistila rozsah nešetrného hospodaření s vybranými daněmi. Motivem pro napsání této práce je výjimečná rozsáhlost skandálu a dalším důvodem je aktuálnost tématu a s tím související jeho nedostatečné zpracování v odborné literatuře. Práce si klade za cíl popsat průběh skandálu a prozkoumat reakce inkriminovaných politiků, politických stran a demokratického systému na skandál s poslaneckými náhradami v roce 2009. Dalším cílem je zjistit, jak skandál zohlednili voliči ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009 a Parlamentních volbách v roce 2010.

Jedná se o případovou studii, ve které je použit empiricko-analytický přístup. Práce zkoumá vývoj skandálu a jej analyzuje. Jsou použity převážně kvalitativní metody výzkumu, pouze v šesté kapitole jsou použity kvantitativní metody během srovnání volebních výsledků politických stran a zkoumání přesunu voličské podpory mezi stranami. Práce se dále musí vypořádat s rozdílností výrazů v českém a anglickém jazyce a častou neexistencí českého ekvivalentu pro anglický výraz. V těchto případech byly anglické výrazy přeloženy do češtiny autorem. Pro lepší pochopení a srozumitelnost je po českém překladu uváděn anglický výraz v závorkách a případně i zkratka, pokud existuje. V případě existence zkratky je dále v textu tato zkratka používána.

Práce je strukturována do sedmi kapitol. Úvod má za cíl představit práci, vysvětlit důvody jejího vzniku, popsat její strukturu a provést rozbor literatury. První kapitola uvádí čtenáře do problému a popisuje systém odměňování členů britského parlamentu a dále podrobně vysvětluje systém vyplácení poslaneckých náhrad před skandálem. Další kapitola již pojednává o počátku skandálu a popisuje, jak skandál započal. Dále se zabývá reakcí médií na skandál, zejména seriózních britských deníků jako *The Guardian*, *The Independent*, *The Times*, *The Daily Telegraph* či *The Financial Times*. V souvislosti se skandálem je také zpracováno jeho zobrazení ve veřejnoprávní televizi BBC a dále v bulvárním *The Sun*, který je nejčtenějším britským celostátním deníkem. Po popsání počátku a vývoje skandálu následuje zpracování reakce osob spojovaných se skandálem. Jelikož se jednalo o velké množství osob, ale s podobnými reakcemi na skandál, je použita kvalitativní metoda výzkumu. *Proto* jsou vybrány typové příklady z britského parlamentu, které ilustrují reakce inkriminovaných osob a jejich přístup k celé záležitosti. O nich pojednává třetí kapitola, ve které jsou v první části zkoumány typové příklady z Dolní sněmovny, v další typové příklady ze Sněmovny lordů a poslední část se zabývá Předsedou dolní sněmovny, jehož případ je unikátní kvůli jeho funkci v Dolní sněmovně i kvůli vyústění jeho kauzy.

Následující kapitola zkoumá reakci politických stran na skandál a to jak velkých stran (Labouristická strana, Konzervativní strana a Liberální demokraté), tak i menších stran (například Sinn Féin či SNP). Pátá kapitola popisuje, jak demokratický systém ve Spojeném království přistupoval k celému skandálu a jak ho řešil. Jsou zde studována přijatá opatření a přístup institucí, které měly za úkol zabývat se poslaneckými náhradami ještě před vypuknutím skandálu. Následující kapitola se již přesouvá od sledování reakcí různých aktérů k prozkoumání souvislostí skandálu s volbami do Evropského parlamentu 2009 a Parlamentními volbami 2010. V této kapitole jsou taktéž definovány metody, díky kterým je souvislost skandálu a voleb zkoumána. Poslední kapitola si klade za cíl analyzovat důležité momenty skandálu. V závěru jsou shrnuta důležitá fakta a závěry celé práce.

Aktuálnost tématu, která byla přitažlivá pro jeho výběr a zpracování, se stala problematickou z hlediska množství dostupné odborné literatury. Z hlediska monografií jsou pro tuto práci nejdůležitější dva tituly. Prvním je kniha *The British General Election of 2010* od autorů Dennise Kavanagha a Philipa Cowleyho. Jedná se o knihu z velmi dlouhé série, která je ve Spojeném království dobře zavedena a jejíž díly vycházejí po každých parlamentních volbách a komplexně je mapují a komentují. Ani

tento díl se od předchozích v sérii neodlišuje, a tak zkoumá Parlamentní volby 2010, jejich dopady i události, které volbám předcházely. V rámci nich je z části zkoumán skandál s poslaneckými náhradami, který Kavanagh a Cowley komentují. Druhý titul pochází z redakce deníku *The Times* a nese název *Guide to the House of Commons 2010*. Tato monografie, jejímž editorem je Greg Hurst, obsahuje články od redaktorů či spolupracovníků *The Times*, které reagují na různá témata týkající se voleb či dalších otázek, které s volbami souvisí. Některé z těchto článků se alespoň částečně zabývají skandálem s poslaneckými náhradami. Další část knihy zahrnuje různé informace a přehledové tabulky o volbách obsahující důležitá data týkající se voleb. Příkladem mohou být výsledky kandidátů v jednotlivých volebních obvodech ve Spojeném království.

Velmi důležitým zdrojem jsou dokumenty publikované britským parlamentem. Jedná se o různé zákony a především výzkumné studie z parlamentní knihovny britského parlamentu. Parlamentní knihovna průběžně vydává ke schvalovaným zákonům či probíraným parlamentním kauzám výše zmiňované výzkumné studie, které jsou v originále nazývány Research Papers. V práci jsou použity různé výzkumné studie, které byly napsány například k Parlamentním volbám 2010, doplňovacím volbám 2005-2010, poslaneckým náhradám či ke schvalování legislativy týkající se změny systému vyplácení poslaneckých náhrad. Jedná se o kvalitní práce, které mají sloužit poslancům britského parlamentu jako zdroj základních informací během jednání. Dále jsou použity články z odborné literatury, především z časopisu *Parliament Affairs* či *The Political Quarterly*, které se zabývají skandálem s poslaneckými náhradami ve spojitosti s dalšími tématy. Mnoho informací je dále čerpáno ze zavedených seriózních britských deníků jako *The Daily Telegraph*, *The Times*, *The Independent*, *The Guardian* či *The Financial Times*. Jsou použity i informace z veřejnoprávní BBC a v jedné části také z bulvárního deníku *The Sun*. Jedná se o část zabývající se deníkem *The Sun* a jeho postojem a informováním o skandálu. Z médií jsou čerpány hlavně konkrétní informace, které jsou potřebné jako faktický základ pro tuto bakalářskou práci. Dále jsou v práci použity webové stránky a dokumenty, které se skandálem souvisejí a doplňují bibliografii nutnou pro napsání této práce. Příkladem lze uvést závěry Eurobarometru či definice z Encyclopaedia Britannica.

1. Úvod do problému

Účelem této kapitoly je zprostředkovat čtenáři informace o odměňování členů britského parlamentu, včetně detailního popisu systému náhrad, a tak mu poskytnout nutný základ pro pochopení celého skandálu s poslaneckými náhradami. Popis historického vývoje ohledně odměňování a afér před skandálem s náhradami pomáhá k ukotvení práce v historicko-společenské sféře.

1.1. *System odměňování členů Parlamentu*

Pro lepší porozumění vývoji a dopadům ohledně zneužívání náhrad je důležité vědět, jak jsou poslanci britského parlamentu odměňováni. Mnoho odborníků považuje způsob odměňování členů britského parlamentu za problematický. Kelsko (2009: 332), Judge (1984: 74-75) i Bambridge a Darcy (1999: 79) se domnívají, že struktura poslaneckých platů, včetně náhrad, je komplikovaná, neprůhledná a náročná na pochopení pro běžnou veřejnost. Aféra s náhradami přinesla určitý posun, který bude popsán později. Rozbor systému vyplácení odměn je popsán v následující části.

Ne vždy byli poslanci odměňováni. První stálý plat, který začali pobírat až roku 1911, tehdy činil zhruba 400 liber ročně. Přestože se technicky nejednalo přímo o plat, ale spíše o náhradu (Baimbridge et al., 1999: 73), stalo se těchto 400 liber důležitou změnou na politické mapě Spojeného království, jelikož umožnilo využití aktivního volebního práva i nemajetným vrstvám. Vzhledem k tomu, že politické funkce nebyly dříve placeny, jednalo se tak z hlediska nemajetných občanů o těžko překonatelný problém a politický život byl doménou konzervativců a liberálů (Baimbridge et al., 1999: 72). Částka 400 liber na rok se může zdát nepodstatná, ale při započítání inflace se v dnešních penězích jedná o zhruba 36 746 liber (Bank of England, 2011).¹ Jako referenční číslo lze použít průměrnou mzdu ve Spojeném království, která v roce 2010 činila zhruba 25 400 liber (Office for National Statistics, 2010). Ze srovnání tedy jasně vyplývá, že se v roce 1911 odehrála velká změna v politickém životě Spojeného království. Od roku 1971 byly poslanecké platy určovány Vyšším orgánem přezkumu platů (Senior Salaries Review Body - SSRB). Poslední změna v tomto systému byla provedena v roce 2010 (House of Commons, 2010: 2), kdy veškeré pravomoci ohledně určování platů, penzí, stanovování výše náhrad a jejich vyplácení byly převedeny na

¹ Po zadání částky, roku vztahujícího se k částce a roku, do kterého chceme převést uvedenou částku, se na výše citovaných stránkách Bank of England vypočítá částka ovlivněná inflací, viz.: <http://www.bankofengland.co.uk/education/inflation/calculator/flash/index.htm>.

Nezávislý úřad pro parlamentní standardy (Independent Parliamentary Standards Authority – IPSA). Výše uvedené nastínění historického vývoje je spíše informativní, pro potřeby této práce je podstatnější popsat strukturu současného odměňování poslanců britského parlamentu. Základem poslanecké kompenzace je plat. Ten dlouhodobě narůstá a z výše uvedených 400 liber v roce 1911 vzrostl na 65 738 liber pro rok 2011 (Parliament, 2011). Další složkou celkové kompenzace jsou náhrady. Na aféru s jejich zneužíváním je tato práce zaměřena, a proto je popisu jejich vyplácení věnována další část této kapitoly. Dále mají členové parlamentu nárok na příspěvky do penzijního systému a poslední, nicméně důležitou složkou, jsou jednorázové odměny, které poslanci dostávají při odchodu z parlamentu. Důvodem pro ně je usnadnění přechodu z poslaneckého do „normálního“ života. Takto definovaná struktura vypadá vcelku přehledně, nicméně vše je poněkud složitější, co se týče náhrad. Ty budou popsány dále.

Pro tuto práci je důležité její ukotvení ve společenské sféře, a proto je nutné zmínit širší souvislosti. Britský parlament se dlouhodobě potýká s různými skandály ohledně podplácení, zneužívání veřejných peněz atd. Je však otázkou, zdali to svědčí o výjimečné problémovosti britského parlamentu, či spíše o větší otevřenosti parlamentu a větší investigativnosti médií ve srovnání s ostatními parlamenty v jiných zemích. Autor se přiklání k druhé variantě. Dá se pouze spekulovat o tom, kolik různých nezákonných skutků se stalo v jiných zemích a na rozdíl od Velké Británie neopustilo sály parlamentu. Pro tuto práci je důležité zmínit dvě nedávné kauzy, které se odehrály v souvislosti se Sněmovnou lordů. Ty posloužily jako ilustrace dlouhodobějších problémů, se kterými se britský parlament potýká. Spolu se skandálem ohledně poslaneckých náhrad se staly významnými zásahy pro důvěru britské společnosti v politiku a státní instituce.

Velmi závažná aféra se odehrála během let 2006 a 2007 a britská média ji pokřtila názvem *Cash for Honours*, který lze volně přeložit jako Peníze za pocty. Několik lidí poskytlo vládní Labouristické straně významné peněžní částky formou půjčky. Celkem se jednalo o 14 mil. liber (BBC, 2006). Jelikož se jednalo o půjčku, strana nemusela zveřejňovat jména poskytovatelů půjček. Problémem bylo, že jména sponzorů půjčivších Labouristické straně vysoké částky se posléze objevila v seznamu lidí, které tehdejší premiér Tony Blair navrhl na titul doživotního peera. Důležitou roli v této aféře hrál Lord Levy, tehdejší fundraiser v Labouristické straně. Přestože byl vyslýchán policií a je možné, že dal k tomuto „obchodu“ podnět, nebyla žádná obvinění

vůči nikomu vznesena a v roce 2007 Královská prokuratura ukončila vyšetřování, jelikož nebyl nalezen žádný přímý důkaz.

Tato kauza nebyla jediná a již roku 2009 následovala další. Čtyři členové Sněmovny lordů, konkrétně lord Truscott, lord Taylor, lord Snape a lord Moonie byli obviněni v souvislosti jejich návrhem. Za určitý finanční obnos nabízeli, že budou připomínkovat návrhy zákonů podle přání uplácující osoby. Lordi Truscott a Taylor byli Sněmovnou lordů potrestáni a to jejich suspendováním ze Sněmovny lordů po dobu šesti měsíců. Lordi Snape a Moonie se museli Sněmovně lordů omluvit. O závažnosti tohoto případu svědčí i to, že od dob Olivera Cromwella nebyl žádný lord suspendován (Webster, 2009).

Oba výše zmíněné skandály se odehrály v relativně nedávné době a zanechaly stopu na důvěře lidí ve státní instituce. Skandál s poslaneckými náhradami proběhl ve stejném roce jako výše zmíněný skandál se čtyřmi lordy tj. v roce 2009. Nelze se vyhnout spojování těchto událostí dohromady. Důvěra lidí byla otřesena předchozími událostmi. Před skandálem s poslaneckými náhradami byla důvěra Britů v politické strany na podzim 2008 zhruba 18 %, krátce po skandálu prudce klesla na 12 % a později na podzim roku 2009 byla již jen 9 % (European Commission, 2010: 20). Z výše uvedených čísel vyplývá, že skandál měl velký dopad na důvěru obyvatel v politické strany; důvěra se zmenšila o polovinu. Tento pokles je ještě více razantní ve srovnání se zbytkem EU, která za období od podzimu 2008 do podzimu 2009 zaznamenala pokles důvěry v politické strany pouze o tři procentní body (European Commission, 2010: 20). Výše uvedené srovnání může posloužit jako důkaz, že se jednalo o zásadní problém a ztráta důvěry mezi britskými občany nesouvisela s nějakým celoevropským trendem.

1.2. Systém vyplácení poslaneckých náhrad

Náhrady tvoří podstatnou část poslanecké kompenzace. Jsou složeny z výdajů na kancelář, které zahrnují vybavení kanceláře, spotřební materiál, samozřejmě i platy zaměstnanců kanceláře atd. Další složkou je příspěvek na druhé bydlení. Ten je vyplácen poslancům, kteří bydlí v Londýně a mají svůj volební obvod jinde či bydlí ve svém obvodu a nemají bydlení v Londýně. Dále to jsou výdaje na cestování, na komunikaci se svým obvodem atd. Další speciální součástí jsou náhrady pro držitele různých postů. Poslanci mají nárok na tyto náhrady, pokud jsou předsedové některých výborů, ministři či například Předsedou dolní sněmovny. Z tohoto výčtu je jasné, že náhrady jsou podstatnou složkou poslanecké kompenzace. Deníky *The Daily Telegraph*

či *The Guardian* publikovaly články dokazující, že britský poslanec v roce 2009 požadoval v průměru 144 000 liber v rámci náhrad (Kirkup, 2009).

Dále je nutné objasnit, jak fungoval mechanismus vyplácení náhrad. Členové Dolní sněmovny dostali při uvedení do funkce tzv. Zelenou knihu (v originále *The Green Book*), která poslancům sloužila jako manuál vysvětlující, za jaké výdaje mají na náhrady právo a za které již nikoliv. Poslanci posléze předávali účty a potřebné dokumenty Odboru zdrojů (Department of Resources), který je součástí administrativních služeb Dolní sněmovny. Konkrétně se v rámci tohoto odboru jednalo o Provozní ředitelství (Operations Directorate).² Hlavní politický korespondent deníku *The Times*, Sam Cotes, mluví o směsi nátlaku a vyhrožování úředníkům tohoto odboru ze strany poslanců. Ten, spolu s úřednickou nedůsledností, byl příčinou problematického vyplácení náhrad (*The Times*, 2010: 73). Odbor zdrojů byl konečnou autoritou, která schvalovala či zamítala poslanecké nároky na náhrady. Další složkou tohoto systému byl Poslanecký rozhodčí výbor (The Members Estimate Committee), který měl právo upravovat Zelenou knihu v zájmu její větší srozumitelnosti, průhlednosti atd. Existoval též Výbor pro poslanecké náhrady (The Committee on Members' Allowances), který měl za úkol kontrolovat Zelenou knihu a případně radit předchozímu výboru (House of Commons, 2009). Je očividné, že tento systém nebyl dokonalý a měl v sobě podstatné mezery. Ty se v takové míře dříve neprojevovaly, jelikož systém vycházel z předpokladu vysoké morální integrity poslanců. To se však nevyplatilo a vedlo ke skandálu, který vypukl v květnu 2009. O jeho počátku a reakci médií pojednává další kapitola.

2. Počátek skandálu a reakce médií

Druhá kapitola sleduje dvě linie. První z nich popisuje a vysvětluje počátek skandálu. Následující části kapitoly se zabývají přístupem levicových (*The Guardian*, *The Independent*) a pravicových (*The Times*, *The Daily Telegraph*) seriózních deníků. K seriózním deníkům se řadí také *The Financial Times*, který však není jasně politicky vymezen. Kapitola si neklade za cíl popsat publikované články a reportáže, ale spíše poskytnout komplexní přehled toho, jak média skandál pojala a jak ho následně prezentovala. Závěrečná část kapitoly se zabývá ostatními médii, která se významněji

² Provozní ředitelství bývá také často nazýváno jako Výplatní kancelář (Fees Office).

zabývala zneužíváním poslaneckých náhrad a zároveň zkoumá odezvu veřejnosti, její vnímání skandálu a závěrem i intenzitu vnímání.

2.1. Počátek skandálu

Počátečním datem může být 8. květen 2009, kdy *The Daily Telegraph* zveřejnil první jména poslanců, kteří zneužívali náhrady. V úsilí pokračoval následující týdny (zhruba čtyřicet dnů) a tímto postupem také donutil Parlament 18. června 2009 zveřejnit všechny poslanecké náhrady od roku 2004 až do roku 2009. Zveřejnění informací o poslaneckých náhradách však nebylo vynucené jen díky *The Daily Telegraph*, ale i spory ohledně zákona o svobodě informací z roku 2000 (Freedom Information Act 2000) (Parliament, 2000). Dle tohoto zákona a následných rozhodnutí soudů měl Parlament za povinnost zveřejnit informace o poslaneckých náhradách a mnoho lidí se o to dlouhodobě snažilo. Příkladem může být Heather Brooke, žena bojující za větší informovanost veřejnosti (BBC, 2008). Parlament se bránil tvrzením, že dokumenty obsahují mnoho citlivých údajů o poslancích. Zlom nastal v dubnu 2009, kdy Dolní sněmovna odsouhlasila, že informace o poslaneckých náhradách budou zveřejněny během července. Tyto informace byly i pod tlakem situace s deníkem *The Daily Telegraph* zveřejněny výše zmíněného 18. června a byly zpřístupněny veřejnosti na parlamentních webových stránkách, ale bez citlivých osobních dat poslanců (Parliament, 2009). Problémem a terčem kritiky se stala cenzurovaná místa ve formulářích k náhradám. Oficiálně šlo o ochranu soukromí poslanců, nicméně některé formuláře byly kvůli tomuto postupu neprůkazné, zvláště co se týče adres hlavních rezidencí a druhého bydlení. Dále mají cenzurované i jiné části.

Výše byla uvedena hrubá časová osa počátku skandálu. Je třeba dodat, že se jedná o náhrady, které byly čerpány mezi lety 2004 až 2009. Dřívější údaje zveřejněny nebyly a *The Daily Telegraph* také dostal údaje jen z tohoto období. Důležité však je vrátit se zpět na začátek a odpovědět na otázku, jak se kompletní dokumenty o poslaneckých náhradách dostaly do vlastnictví deníku *The Daily Telegraph*. Do redakce výše jmenovaného deníku dorazilo CD s kompletními údaji o poslaneckých náhradách. Později se ukázalo, že odesílatelem CD byl John Wick, major SAS ve výslužbě, v současné době pracující v soukromé firmě. Tento muž působil pouze jako prostředník a nebyl původním vlastníkem CD. Dodnes se stále neví, kdo opravdu stál za únikem informací o poslaneckých náhradách (BBC, 2009a).

Počátek zveřejňování jmen poslanců, kteří zneužívali náhrady, je rozhodně důležitý, ale Dennis Kavanagh et al. (2010: 6) identifikoval zrod tohoto skandálu již v dřívějším období, konkrétně jde o počátek roku 2009 a průběh kauzy s Jacqui Smith. Tato bývala ministryně vnitra za Labouristickou stranu zaměstnávala svého manžela jako poradce, což ovšem nebylo nelegální. Parlamentní výbor ji však vyšetřoval v souvislosti s náhradami za druhé bydlení, jelikož jako svoji první rezidenci přihlásila byt své sestry v Londýně a jako druhý „nově koupený“ dům ve svém obvodu. Díky tomuto podvodu financovala renovaci svého vlastního obydlí. Všechny tyto prohřešky vedly k jejímu pádu a pozdějšímu odchodu z politického života. Přestože zneužití náhrad na druhé bydlení bylo nejvážnějším prohřeškem, symbolem pro její případ se stala výpůjčka dvou pornografických snímků pro jejího manžela, které také vykazala v rámci náhrad. Je jasné, že i tento případ přispěl k tlaku na Parlament, aby zveřejnil dokumenty ohledně poslaneckých náhrad. Výše popsané CD doručené *The Daily Telegraph* situaci jen urychlilo. Tento deník začal veřejnost informovat o poslancích, kteří zneužívali náhrady. Později se přidaly i další deníky a média a skandál byl čím dál více rozkrýván. O tom pojednávají další části této kapitoly. Ta je věnována hlavně britským tištěným deníkům, které tento skandál zmapovaly nejpodrobněji. Neopomene zmínit ani televizi BBC.

2.2. Přístup levicových deníků *The Guardian* a *The Independent*

Deníky *The Independent* a *The Guardian* jsou zástupci levicového tisku. *The Independent* je však oproti *The Guardian* více levostředový a nebyl z hlediska informování o skandálu tak významný. Přestože na své webové stránky umístil časovou osu skandálu a publikoval mnoho článků o tomto problému, jednalo se vždy spíše o informování o vývoji než o investigativní vyšetřování jako v případě *The Daily Telegraph*, který bude popsán níže. Je jasné, že na rozdíl od něj (podobně jako další deníky) musel vycházet pouze z oficiálně zveřejněných a cenzurovaných dokumentů. Neměl tedy rovnocenný přístup k informacím, avšak *The Guardian* vycházel ze stejných dokumentů a dokázal poskytnuté informace využít aktivně a inovativně, jak je popsáno dále.

The Guardian se ukázal ojedinělým v pojetí případu s náhradami. Rozhodl se aktivně zapojit své čtenáře do zkoumání rozsahu skandálu. Daniel (2010: 4-5) analyzovala tento postup a poznamenává, že *The Guardian* byl jediný deník, který

aktivně zapojil svou čtenářskou obec do nového druhu publicistiky. Deník na svých stránkách zveřejnil dokumenty k náhradám publikované Parlamentem (tj. s cenzurovanými částmi) a umožnil svým registrovaným čtenářům hodnotit a komentovat výše zmíněné dokumenty. Tento systém stále funguje na webových stránkách *The Guardian* a ke dni 10. března 2011 celkem 27 721 čtenářů zkontrolovalo celkem 458 832 dokumentů (The Guardian, 2009a).

Pro ilustraci je nutný popis, jak výše zmíněný počítačový systém konkrétně funguje. Po načtení webové stránky si může čtenář vyhledat náhrady konkrétního poslance, buď podle obvodu či jména poslance. Dále má také možnost kontrolovat webovým programem náhodně vybrané dokumenty, které ještě nebyly zkontrolovány. Po načtení konkrétního dokumentu přichází již nejzajímavější část. Čtenář může u konkrétního dokumentu zadat, zdali se jedná o: žádost o náhradu, doklad k žádosti o náhradu, dokument je kvůli cenzuře nečitelný či nějaký jiný dokument. Dále čtenář vybírá, jestli se jedná o: dokument nezajímavý, zajímavý či zajímavý ale již veřejně známý. Může vybrat i možnost informovat redaktory *The Guardian*, že by se tímto dokumentem měli podrobněji zabývat. Závěrem může čtenář přidat dodatečný komentář pro redaktory deníku. Toto pojetí je opravdu neobvyklé, nicméně zaujalo čtenáře, jak již ostatně vyplývá z výše uvedených čísel o počtu čtenářů a shlédnutých dokumentech. *The Guardian* zvolil dobrou strategii, která částečně pomohla ušetřit jeho lidské zdroje, zaujala a na chvíli pozastavila úpadek své čtenářské obce a dokonce ji pro období jednoho měsíce zvětšil (The Guardian, 2009b).

2.3. Přístup pravicových deníků *The Daily Telegraph* a *The Times*

Je nesporné, že hlavní roli v celé kauze hrál deník *The Daily Telegraph*. Ten započal se zveřejňováním jmen poslanců s podezřelými náhradami a každý následující den zveřejňoval další. Redaktory to pochopitelně stálo nemalé úsilí, jelikož museli projít ohromné množství dokumentů. Zároveň je třeba zdůraznit, přestože je pravicovým deníkem, *The Daily Telegraph* se snažil postupovat nezaujatě, přestože z počátku se zaměřoval na Labouristickou stranu. Toto tvrzení můžeme podložit například postupem rozkrývání skandálu. Již bylo zmíněno, že *The Daily Telegraph* se nejprve zaměřil na vládní Labouristickou stranu, později však prověřil i stínový kabinet konzervativců a následně Liberální demokraty a další menší strany, jako například Sinn Féin. Tvrzení lze doložit několika články: (Porter, 2009), (Prince, 2009) a (Alderson et al., 2009).

Deník má stále na internetu databázi poslaneckých náhrad, kde je u každého poslance detailně rozepsáno, jaké požadoval náhrady a v jaké výši. *The Daily Telegraph* odvedl velký kus práce a za toto úsilí byl například oceněn Austinem Mitchellem, který zastává funkci labouristického poslance za Great Grimsby. Ten na svém blogu gratuloval *The Daily Telegraph*, že díky svému úsilí dokázal donutit poslance, aby vrátili celkově půl milionu liber zpět do rozpočtu (Allington et al., 2010: 16). *The Daily Telegraph* si dále za své úsilí vysloužil cenu „Noviny roku“ v rámci udělování prestižních *The Newspaper Awards* pro rok 2010. Není proto překvapením, že osobností roku 2010 se dle *The Newspaper Awards* stal šéfredaktor *The Daily Telegraph* Will Lewis (*The Newspaper Awards*, 2010: 6, 20).

Názory na postup *The Daily Telegraph* však nebyly jednotné a existovaly i kritické ohlasy. Například Michael Kenny (2009: 507) kritizoval *The Daily Telegraph*, jelikož dle jeho názoru nerozlišoval mezi závažností různých případů. Jinými slovy, výše zmíněný deník popisoval provinilé politiky stejně špatně a již nerozlišoval, zdali šlo o velké či úmyslně špatně vykázané náhrady nebo pouze o nešťastnou chybu. Podobný názor zastával i Dennis Kavanagh et al. (2010: 311) svým tvrzením, že tato mediální aféra vedla až k mediálnímu honu na poslance a mnoho jich rezignovalo, přestože v jejich dokumentech o náhradách nebyly nalezeny žádné nesrovnalosti.

The Daily Telegraph nebyl jediným pravicovým deníkem, který informoval o vývoji v případě. Dalším byl *The Times*. Tento deník však ve srovnání s předchozím rozhodně nehrál tak důležitou a významnou roli a poskytoval spíše doplňkové informace. To však neznamená, že redaktoři *The Times* nepsali relevantní články. Zároveň je na webových stránkách deníku³ možné najít seznam poslanců a jimi vykázaných náhrad, rozdělených do kategorií. Z hlediska konzervativně orientovaných deníků je očividné, že *The Daily Telegraph* měl významnější roli, avšak *The Times* se snažil dostát své tradici kvalitního zdroje informací.

2.4. Další média a recepce

V závěrečné části jsou probrána další, politicky nevyhraněná, média. Jedná se o televizní stanici BBC, která je povinna mít vyvážené zpravodajství a vyváženost je sledována Ofcom.⁴ Dále jsou představeny deníky *The Financial Times* a *The Sun*. *The*

³ Webové stránky deníku *The Times* ohledně poslaneckých náhrad:

<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/politics/article6301723.ece> (Staženo: 25. března 2011).

⁴ Ofcom je zkratka anglického výrazu Office of Communications. Jedná se o instituci, která kontroluje televizní stanice ve Velké Británii a v případě BBC i vyváženost zpravodajství.

Financial Times je v této sekci uveden, jelikož nemá vyhraněnou politickou orientaci. *The Sun* v této části zastupuje bulvární média a zároveň je nejčtenějším britským deníkem. V závěru této části je zkoumáno, do jaké míry si byla britská veřejnost vědoma této kauzy a jak ji reflektovala.

Veřejnoprávní televizní stanice *BBC* se samozřejmě také podílela na informování občanů o skandálu. Na jejích internetových stránkách lze nalézt shrnutí informací o průběhu a výsledcích skandálu a další související články. Zajímavým prvkem, který *BBC* vytvořila, je průvodce kauzou formou otázek a odpovědí.⁵ Tento průvodce je jednoduchý, vystihuje základní fakta celého případu a pomáhá s rychlou orientací, pokud jejich čtenář není obeznámen s událostmi ohledně náhrad. Dále má *BBC* na svých internetových stránkách databázi, ve které jsou zveřejněna rozhodnutí Výboru sira Thomase Legga, který se zabýval oprávněností poslaneckých nároků na druhé bydlení.⁶ Čtenář má možnost jasně vidět, zdali konkrétní poslanec musel vrátit peníze za náhrady na druhé bydlení, jestli se odvolal proti rozhodnutí atd.

Z hlediska průběhu skandálu je zajímavé zmínit pořad *Question Time*, konkrétně jeho díl vysílaný 15. května, ve kterém vystoupili Margaret Beckett, tehdejší ministryně pro bydlení a plánování, a sir Menzies Campbell, který býval předsedou Liberálních demokratů. Kvůli svým neoprávněným požadavkům ohledně náhrad nebyli publikem vše přijati a nakonec byli vypískáni (BBC, 2009b). Tento díl pořadu *Question Time* lze chápat jako indikátor nálad veřejnosti na počátku skandálu s náhradami a stal se známým příspěvkem *BBC* k tomuto případu.

The Financial Times vytvořil z dostupných informací speciální sekci ohledně zneužívání náhrad na svých webových stránkách nazvanou „MP’s expenses in depth“ (The Financial Times, 2011). V té jsou přehledně umístěny komentáře a analýzy týkající se skandálu a poslanců, kteří byli dotčeni zneužíváním náhrad.

Co se týká bulvárního *The Sun*, který je nejčtenějším deníkem ve Spojeném království, ten informoval o skandálu většinou zkratkovitě. Neprováděl žádné vlastní vyšetřování a většinou jen oznamoval a vysvětloval, proč ten který poslanec rezignoval. Podobně jako ostatní deníky, *The Sun* založil na svých webových stránkách databázi poslanců, kteří zneužívali náhrady. V jedné reportáži dokonce počítačově doplnil prasečí rypáky na tváře poslanců figurujících ve skandálu (Wilson, 2009). *The Sun*

⁵ Lze jej najít na webové stránce: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8301443.stm (Staženo: 30. března 2011).

⁶ Více informací o tomto výboru lze nalézt v kapitole 5.

neměl nikterak významnou úlohu ve sledu událostí, avšak je zde zmíněn z důvodu největší čtenářské obce.

Závěrem kapitoly je nutné zhodnotit, jak množství případů se zneužíváním náhrad vnímala britská veřejnost. Není zde zkoumáno promítnutí skandálu do voleb v roce 2009 a 2010, těm se věnuje pozdější kapitola.⁷ Jde spíše o zhodnocení postoje lidí ke skandálu a jeho zobrazení v médiích. Lidé vnímali zneužívání poslaneckých náhrad ve velmi negativním světle, a pokud měli možnost debatovat s politiky, kteří zneužili náhrady, reagovali velmi nepřátelsky. Jako ilustrace může sloužit výše zmíněný debataní pořad *Question Time*. Kelso (2009: 334) souhlasí, že lidé byli skandálem pobouřeni, zvláště pak zneužíváním náhrad pro druhé bydlení. Problémem zobrazení skandálu v médiích a reakcí veřejnosti se mimo jiné zabývali i autoři Allen a Birch (2010: 18). Autoři došli k závěru, že veřejnost měla o skandál s náhradami zájem, minimálně alespoň o základní fakta. Dále došli k zajímavému závěru, že lidé si cenili více čestnosti než kompetence ve funkci. Poslední jejich poznámka se týká informovanosti veřejnosti o skandálu. Autoři potvrdili, že lidé s větším zájmem o vývoj situace se zneužíváním náhrad byli více kritičtí než lidé s menším povědomím o skandálu. Se zájmem o skandál ohledně náhrad úzce souvisí i vývoj důvěry v politické představitele. Z průzkumu agentury Ipsos MORI pro BBC (Ipsos MORI, 2009) provedeného v červenci 2009 vyplynulo, že lidé věřili více politikům ve svém obvodu než politice na národní úrovni. Konkrétně 76 % dotázaných nemělo důvěru v poslance všeobecně, avšak svému poslanci věřilo 50 % dotázaných.⁸ To může být také z části důsledkem volebního systému, který je ve Velké Británii užíván. Dalším zajímavým poznatkem bylo, že 75 % dotázaných vyjádřilo potřebu zásadní změny pro politický systém Velké Británie.

Média, zvláště tištěná, projevila o skandál zájem a zabývala se jím. Nejdůležitější roli hrál *The Daily Telegraph*, který měl přístup k exkluzivním informacím. Ze závěru této kapitoly také vyplývá, že silná mediální kampaň se alespoň z části odrazila i v názorech veřejnosti. Jakou odezvu a reakci vyvolal skandál s náhradami a následná mediální bouře u dotčených politiků, o tom pojednává následující kapitola.

⁷ Jedná se o volby do Evropského parlamentu v roce 2009 a Parlamentní volby do Dolní sněmovny v roce 2010, které budou popsány v kapitole 6.

⁸ Ipsos MORI je velká britská organizace, zabývající se výzkumem veřejného mínění.

3. Reakce provinilých osob

Tato kapitola pojednává o reakci osob, které byly zapleteny do skandálu se zneužíváním poslaneckých náhrad. Neklade si za cíl poskytnout výčet jmen, ale pomocí typových příkladů z Dolní Sněmovny a Sněmovny Lordů ilustrovat, jaká široká plejáda reakcí a přístupů se vyskytla u osob, které zneužívaly náhrady. Samostatná část je věnována Předsedovi Dolní Sněmovny Michaelu Martinovi, jehož případ má určitá specifika a stojí za zmínku.

3.1. Typové příklady z Dolní sněmovny

Před uvedením konkrétních případů je nutné osvětlit, co bylo nejproblematictější náhradou. Jednalo se o náhradu pro druhé bydlení, jejíž přesný název je Náhrada za dodatečné výdaje (Additional Cost Allowance – ACA).⁹ Někteří poslanci se snažili maximalizovat své náhrady pomocí tzv. *flipping*. Jednalo se o zásadní problém, jelikož poslanci si na rychlo kupovali domy v Londýně, které přihlásili jako své hlavní bydlení. To jim poté umožnilo přihlásit jejich původní dům jako druhé bydlení a čerpat na něj peníze, ať už na splátky, renovace, pronájem, opravy atd. (Kavanagh et al., 2010: 26-27). Je zřejmé, že se jednalo o podvod. Tento typ podvodu byl nejčastější a vyskytoval se v největším počtu případů. To je důvod, proč tento typ náhrady a její zneužívání bylo detailněji popsáno před uvedením typových příkladů.

Již dříve v této práci byla zmíněna Jacqui Smith, bývalá ministryně za Labouristickou stranu. Ta může posloužit jako typický příklad tzv. *flipping*. Jako svoji hlavní rezidenci přihlásila sestřin byt v Londýně, díky čemuž mohla čerpat ACA na svůj vlastní dům a financovat ho z peněz daňových poplatníků. Jacqui Smith byla kvůli zneužitým náhradám donucena opustit místo ministra vnitra. Dále slíbila, že se vzdá i svého poslaneckého mandátu. To však neučinila ani po volbách do Evropského parlamentu v roce 2009 a nakonec kandidovala opět ve svém okrsku Redditch v Parlamentních volbách v roce 2010. Nevyhrála a skončila až druhá za Karen Lumley, kandidátkou Konzervativní strany. Prohrála o 13,2 % (The Times, 2010: 242). V porovnání s Parlamentními volbami v roce 2005 zaznamenala Jacqui Smith odklon voličů ve výši 13,4 %; tento odklon patří v rámci Parlamentních voleb v roce 2010 k vyšším (The Electoral Commission, 2010). Na rozdíl od některých svých kolegů však

⁹ V poslední verzi Zelené knihy z června 2009 byla tato náhrada přejmenována na Personal Additional Accommodation Expenditure (PAAE). Volně přeloženo: Osobní dodatečné výdaje na ubytování (House of Commons, 2009, str.12).

nebyla obžalována z žádného trestného činu; pouze se musela Dolní sněmovně omluvit (Woodcock, 2009).

Dalším typovým příkladem poslance zneužívajícího ACA byl David Chaytor, tehdejší labouristický poslanec za obvod Bury North. V jeho případě probíhalo zneužívání náhrad jiným způsobem. David Chaytor nepoužil tzv. *flipping*, ale tzv. *phantom claims*, což je možno volně přeložit jako smyšlené nároky. Za své druhé bydlení splácel hypotéku, na kterou mohl oprávněně čerpat prostředky v rámci ACA. Prostředky však byly čerpány i po ukončení splácení hypotéky. Kromě dalších neoprávněných náhrad si pomocí smyšlených nároků přivlastnil 13 000 liber (BBC, 2010a).¹⁰ Po zveřejnění informací o podvodném čerpání náhrad se David Chaytor rozhodl nekandidovat v Parlamentních volbách v roce 2010. Stalo se tak 2. června 2009 (Sparrow, 2009). To však nebyl konec jeho případu. Bývalý poslanec byl 5. února spolu s dalšími osobami oficiálně obviněn (BBC, 2010a) podle zákona o krádeži z roku 1968 (Theft Act 1968).¹¹ Konkrétně podle části o podvodném účetnictví, ke kterému se i později přiznal. V lednu 2011 byl David Chaytor odsouzen k 18 měsícům vězení (BBC, 2011).

Eric Illsey, labouristický poslanec za Barnsley Central, je dalším příkladem zneužívání náhrad pomocí tzv. *phantom claims* jako Chaytor. Podobným postupem neoprávněně získal přes 6000 liber (Winnett et al., 2009). Na rozdíl od něj byl ve volbách v roce 2010 opět zvolen. Znovuzískaný poslanecký mandát však nebyl zárukou jeho setrvání ve funkci v dalším volebním období. Již 19. května 2010 byl obviněn z podvodného účetnictví a posléze byl zbaven funkce whipa v Labouristické straně a poté i samotného členství ve straně (BBC, 2010b).¹² Illsey byl donucen rezignovat na svůj mandát poté, co byl 11. února odsouzen k dvanácti měsícům vězení (McSmith, 2011).

Poslancem, který dal celému skandálu s poslaneckými náhradami symbol, byl Peter Viggers, poslanec Konzervativní strany za Gosport. Tento poslanec předložil Odboru zdrojů Dolní sněmovny k proplacení účet za stavbu domečku pro kachny (Kavanagh et al., 2010: 27). Ten stál 1645 liber a za další úkony na své zahradě si

¹⁰ Jeho další neoprávněné žádosti o náhrady byly cca 2000 liber za IT služby a skoro 5 500 liber za nájem pro jeho matku.

¹¹ Tento zákon je stále dostupný na webových stránkách:

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents> (staženo: 1. dubna 2011).

¹² Whip je v britském politickém systému osoba, která je stranou vybrána pro zajištění stranické disciplíny.

nechal v rámci ACA proplatit 30 000 liber (The Times, 2010: 65). Pro doplnění je vhodné dodat, že výše zmíněný domeček pro kachny nebyl schválen k proplacení. Přesto se stal symbolem skandálu a ukázkou, jak lze plýtvat s penězi daňových poplatníků. Po zveřejnění těchto informací se Peter Viggers rozhodl v příštích volbách v roce 2010 již nekandidovat.

Podobně jako Peter Viggers i další poslanec za Konzervativní stranu, Douglas Hogg - poslanec za Sleaford a North Hykeham, proslul nesmyslným požadavkem v rámci ACA. Žádal o proplacení peněz za výstavbu příkopu kolem svého obydlí. Je proto logické, že přezdívka „Pan Vodní příkop“ se pro Douglase Hogga velmi rychle vžila.¹³ Jeho tvrzení, že se nejednalo o příkop, ale spíše o širokou hráz, důvěryhodnost tomuto poslanci nenavrátilo, spíše naopak (The Times, 2010: 52). V dalších volbách již nekandidoval. Tyto dva případy jasně ilustrují absurditu některých žádostí o náhrady a zároveň se staly symboly tohoto skandálu.

Případ Davida Lawse byl svým způsobem ojedinělý. V počátcích skandálu s poslaneckými náhradami redaktoři *The Daily Telegraph* prvně nezkoumali náhrady Liberálních demokratů, z čehož po určitý čas Liberální demokraté profitovali, přestože ve straně byly osoby s problémovými náhradami, jejich rozsah nebyl tak význačný (Prince, 2009). Situace se změnila se zjištěním ohledně Davida Lawse. Tento liberálně-demokratický poslanec za Yeovil obhájil svůj mandát v Parlamentních volbách v roce 2010 a po vytvoření koaliční vlády dostal důležitou funkci na ministerstvu financí. Tuto funkci však zastával pouze pár dní, jelikož na veřejnost pronikly informace o sponzorování bytu svého partnera Jamese Lundieho. Laws svému partnerovi pomocí poslaneckých náhrad platil nájem. Celková částka peněz pro jeho partnera nakonec dosáhla výše 40 000 liber (The Times, 2010: 73). Ukázala se též dvojsečnost tohoto případu. Laws nechtěl informace o partnerovi a proplácení jeho nájemného prozradit, jelikož se obával reakce veřejnosti na svůj homosexuální poměr. Přes všechny možné „polehčující“ okolnosti byl David Laws donucen rezignovat na svou funkci na ministerstvu financí. David Laws byl první obětí skandálu ohledně poslaneckých náhrad z řad Liberálních demokratů. Kromě své specifičnosti je jeho kauza skvělým příkladem, že skandál probíhající v roce 2009 má stále dopady i v současnosti. Je zřejmé, že tento skandál nemá žádné datum konce a stále probíhá. Dalším důkazem jsou ostatně i nedávné rozsudky, jak bylo popsáno výše.

¹³ V originále Mr Moat.

Lawsovým kolegou ve straně byl i David Howarth, poslanec za Cambridge. Přestože nezneužil žádné náhrady a dokonce ani nečerpal ACA (Hinsliff et al., 2009), rozhodl se z politiky odejít. Velmi zajímavý byl jeho komentář. David Howarth, který se vrátil učit právo na Cambridgeskou univerzitu, vyjádřil své chmurné představy o budoucnosti britské politiky. Prohlásil, že politik již není profesí, v kterou panuje velká důvěra, a proto nyní přivábí méně důvěryhodné lidi, kteří budou muset být pozorně sledováni (The Times, 2010: 52).

Premiér Gordon Brown, přestože sám musel v rámci jemu vyplacených náhrad vracet přeplatek 12 415 liber (Kavanagh et al., 2010: 43), navrhoval zásadní změnu systému vyplácení náhrad. Místo vyplácení ACA by bylo lepší vyplácet poslancům příspěvek za jejich přítomnost na jednání Dolní sněmovny (Kavanagh et al., 2010: 60). Jeho nápad však nezískal širší podporu.

Typové příklady ilustrují různé způsoby neoprávněného nárokování poslaneckých náhrad v Dolní sněmovně. Jak bylo výše uvedenými příklady doloženo, nejvíce zneužívanou náhradou byla ACA. Ke zneužívání náhrad docházelo převážně v Dolní sněmovně, ale vyskytly se i případy ve Sněmovně lordů. O nich pojednává další část.

3.2. Typové příklady ze Sněmovny lordů

Případy zneužívání náhrad ve Sněmovně lordů rozhodně nebyly tak početné jako v Dolní sněmovně, nicméně některé se vyskytly. Příkladem může být kauza baronky Uddin, lorda Bathii a lorda Paula. Přestože se jedná se o typově podobné případy, a proto je Výbor pro privilegia a chování (Committee for Privileges and Conduct) projednával v jednom celku, závěry Výboru a přístup dotčených osob se odlišovaly případ od případu, a proto je žádoucí jejich popis. Není překvapením, že se i v jejich případech jednalo o zneužívání ACA (Prince, 2010). Přesto se v jednotlivých případech vyskytovaly určité odlišnosti, které je nutné zmínit.

V případě labouristického lorda Paula, stejně jako v ostatních případech ze Sněmovny lordů, začal vyšetřování podvýbor výše zmíněného Výboru pro privilegia a chování. Lze říci, že se lord Paul během šetření podvýboru choval příkladně. Omluvil se za svůj postup a zaplatil zpět 41 982 liber. Jednalo se o sporné ACA. Podvýbor však trval na tom, že lord Paul jednal ve špatné víře při podávání žádostí o náhrady a navrhovala suspendovat ho na šest měsíců ze Sněmovny lordů. Lord Paul s tímto výrokiem nesouhlasil, a proto se odvolal k Výboru. Ten rozhodnutí přehodnotil, jelikož

se mu nepodařilo potvrdit nález podvýboru, že lord Paul jednal ve špatné víře. Jeho chování však bylo označeno jako velmi nezodpovědné a byl suspendován ze Sněmovny lordů na čtyři měsíce, což bylo zmírnění nálezu podvýboru, který požadoval výše zmíněných šest měsíců (Privileges and Conduct Committee, 2010a). Jeho dočasné vyloučení ze Sněmovny lordů nebylo jediným trestem, kterému musel lord Paul čelit. Labouristická strana ho již na začátku vyšetřování vyloučila ze svých řad (Curtis, 2010).

Velmi podobně jako případ lorda Paula probíhal i případ labouristické baronky Uddin. Vyšetřování bylo opět vedeno podvýborem, který ve svém výstupu požadoval omluvu baronky Uddin a její suspendování na tři roky. K nim by bylo připočteno období, než by zpětně vrátila 125 349 liber neoprávněně čerpaných náhrad. Baronka se pochopitelně proti rozhodnutí odvolala k Výboru. Podala několik stížností proti rozhodnutí podvýboru, ale žádný z nich neuspěl, až na jeden. Výbor uznal, že nemůže dávat žádnou váhu informacím zveřejněným o baronce Uddin v tisku. Výbor však odmítl její návrhy na změnu částky požadované k vrácení a také její tvrzení, že jednala v dobré víře. Výbor dále rozhodl, že vymáhání výše zmíněné částky nespadá do oblasti, kterou se Výbor zabývá. Proto dal podnět dalším úřadům, aby po baronce Uddin tuto částku vymáhaly. Závěrečným verdiktem Výboru byla baronka Uddin suspendována ze Sněmovny lordů na dobu 18 měsíců (Privileges and Conduct Committee, 2010b). Podobně jako lord Paul byla i ona vyloučena z Labouristické strany (Curtis, 2010).

Na rozdíl od dvou předchozích případů nebyl lord Bathia příslušníkem žádné politické strany, proto logicky nebyl z žádné vyloučen. V jeho případě také požadoval podvýbor vrácení peněz, konkrétně 27 446 liber, omluvu a vyloučení ze Sněmovny lordů po dobu jednoho roku. Lord Bathia se taktéž jako jeho kolegové odvolal, ale na rozdíl od baronky Uddin dlužnou částku zaplatil ještě před začátkem odvolacího řízení. Nakonec byl rozhodnutím Výboru suspendován na 8 měsíců a zároveň Výbor odmítl jeho tvrzení, že jednal v dobré víře (Privileges and Conduct Committee, 2010c).

Ve Sněmovně lordů však existovaly i další a závažnější případy. Jako příklad může sloužit člen Konzervativní strany, Lord Hanningfield. Spolu s dalšími třemi poslanci z Dolní sněmovny byl obviněn z podvodného účetnictví (BBC, 2010a). Obvinění bylo vůči lordu Hanningfieldovi vzneseno kvůli jeho úmyslně falešně podaným žádostem o proplacení přespání mimo domov v rámci ACA. Byl obviněn v souladu se zákonem o krádeži z roku 1968 a po svém obvinění byl posléze i vyloučen z Konzervativní strany (BBC, 2010c). Lord Hanningfield stanul před soudem 14. března a jeho případ stále probíhá (The Daily Telegraph, 2011).

Průběh kauzy v případě prvních tří členů Sněmovny lordů probíhal podobně, nicméně poslední typový příklad ohledně lorda Hanningfielda je důkazem, že obvinění byla vynesena i proti členům Sněmovny lordů. Předchozí typové příklady z Dolní sněmovny a Sněmovny lordů měly ilustrovat přístup lidí figurujících ve skandálu a jejich následné chování, za účelem vytvoření globálnějšího přehledu. Avšak případ Předsedy dolní sněmovny je velmi specifický, a proto je mu věnována následující část.

3.3. Předseda dolní sněmovny

Předseda dolní sněmovny (Speaker of the House of Commons) je důležitá funkce, jak z hlediska současného, tak i historického. Jeho hlavním úkolem je udržovat pořádek a disciplínu v Dolní sněmovně. Předsedou dolní sněmovny byl během počátku skandálu s poslaneckými náhradami Michael Martin, labouristický poslanec za Glasgow North East. Když *The Daily Telegraph* započal se zveřejňováním jmen poslanců zneužívajících náhrady, Předseda dolní sněmovny volal po policejním vyšetřování. Nechtěl ovšem vyšetřování poslanců ohledně náhrad, ale zjistit jméno člověka, který *The Daily Telegraph* poskytl necenzurovanou verzi dokumentů k náhradám. Důvodem k tomuto postupu mohly být i jeho neoprávněné náhrady, které *The Daily Telegraph* zveřejnil (Kavanagh et al., 2010: 27-28). Jeho přístup k celé kauze však nezískal podporu mezi poslanci, ba naopak.

Svým postojem a chováním ztratil důvěru poslanců, a proto již 12. května začal Douglas Carswell, poslanec Konzervativní strany, hledat podporu pro vyjádření nedůvěry Předsedovi dolní sněmovny (BBC, 2009d). Celý skandál ještě zvýšil tento tlak, a již 17. května Nick Clegg, lídr Liberálních demokratů, podpořil snahu výše jmenovaného poslance. Clegg požadoval rezignaci Předsedy dolní sněmovny, jelikož se dle Cleggova vyjádření stal úskočným obráncem statusu quo. Clegga podpořil i William Hague, stínový ministr zahraničí za Konzervativní stranu, podle kterého situace ohledně Předsedy dolní sněmovny dosáhla kritického bodu (Helm et al., 2009). Po vystoupení čelných představitelů Liberálních demokratů a Konzervativní strany proti své osobě ztratil Michael Martin podporu. Den poté se Michael Martin omluvil Dolní sněmovně za svou roli ve skandálu (Summers, 2009). Negativní postoj Dolní sněmovny však svým vyjádřením nezměnil. Dne 19. května předložil poslanec Douglas Carswell návrh na vyjádření nedůvěry Předsedovi dolní sněmovny, podepsaný 22 poslanci (Kelly, 2009: 46). K volbě nedošlo, jelikož ten samý den se Michael Martin rozhodl rezignovat na post Předsedy dolní sněmovny. Závažnost a unikátnost tohoto případu dokládá

Kavanagh et al. (2010: 29) tvrzením, že by se v případě kladného hlasování o nedůvěře jednalo o prvního odvolaného Předsedu dolní sněmovny od roku 1695. Michael Martin zároveň rezignoval na svůj poslanecký mandát.

Ve Spojeném království existuje letitá tradice ohledně Předsedů dolní sněmovny, kteří skončili ve své funkci. Ti jsou „automaticky“ povýšeni královnou do šlechtického stavu a mají právo účastnit se zasedání Sněmovny lordů. K tomu došlo i v případě Michaela Martina (*The London Gazette*, 2009).¹⁴ Svého místa ve Sněmovně lordů se ujal 13. září 2009 (BBC, 2009c). Případ s Předsedou dolní sněmovny je specifický, zvláště co se týče jeho závěru. Je evidentní, že v tomto případě zvítězila dlouholetá tradice nad vůlí potrestat bývalého Předsedu za jeho přístup a zneužívání náhrad. Navzdory skandálu ohledně své osoby je lord Michael Martin ze Springburnu stále členem Sněmovny lordů.

4. Stranická odpověď

Tato kapitola se věnuje reakci politických stran na skandál s poslaneckými náhradami, který započal v květnu roku 2009. Je zde popsána reakce tří hlavních politických ve Spojeném království. Tímto označením je myšlena Labouristická strana, Konzervativní strana a Liberální demokraté. V poslední části této kapitoly jsou zmíněny i reakce dalších menších politických stran.

4.1. *Labouristická strana*

Jak vyplývá z této kapitoly, reakce politických stran na skandál byla rychlá a Labouristická strana v tomto ohledu nebyla výjimkou. Již 11. května se Gordon Brown, tehdejší labouristický premiér, omluvil za všechny politické strany a volal po krocích, které povedou k obnovení důvěry veřejnosti v politický život (BBC, 2009e). Pro úplnost je nutné dodat, že v této době již *The Daily Telegraph* prověřoval i čelné představitele Konzervativní strany (Porter, 2009). Kenny (2009: 508) doplňuje pohled na Brownovo vyjádření poznámkou, že se nacházel pod tlakem veřejnosti a zároveň musel ukázat rozhodnou reakci, aby jeho výstup nebyl zastíněn kritikou z ostatních stran, což by mu pochopitelně ubralo na politické popularitě. Dodává, že labouristická strategie byla „mluvit hlasitě a jednat s rámusem v souvislosti s nejvážnějšími případy zneužívání.“

¹⁴ *The London Gazette* je jedním z nejstarších oficiálních periodik britské vlády.

Labouristická strana si tímto postupem dle Kennyho názoru chtěla zachovat přízeň alespoň části voličů.

Další reakce Labouristické strany přišla 19. května. Po zasedání labouristického Národního výkonného výboru (National Executive Committee – NEC) byla učiněna další opatření (The Labour Party, 2009). Za prvé, NEC podpořil Gordona Browna a požadoval, aby labourističtí poslanci zneužívající náhrady nemohli kandidovat v dalších parlamentních volbách.¹⁵ Dále ustanovil interní stranický panel, složený ze tří členů NEC, který měl za úkol prověřit jakékoliv podezřelé náhrady labouristických poslanců a případně doporučit NEC, aby nenominovala zneužívající poslance do dalších parlamentních voleb. Kavanagh et al. (2010: 60) nazvali výše uvedený stranický panel Hvězdnou komnatou (Star Chamber). Jedná se o odkaz na historickou Hvězdnou komnatu, která sloužila až do roku 1641 a fungovala jako alternativní soud skládající se ze soudců a rádců, ale za vlády Karla I. byla zneužívána k prosazování náboženských a politických postojů, a proto nese i negativní konotace (Encyclopaedia Britannica, 2011).¹⁶

Poslední požadavek NEC byl směřována na Výbor pro poslanecké náhrady. Výbor měl dle názoru NEC začít samostatné vyšetřování a prověřit všechny náhrady poslanců britského parlamentu za období 2004/2005 – 2008/2009. Pokud by Výbor nevedl samostatné vyšetřování všech poslaneckých náhrad, Labouristická strana by vedla vlastní vyšetřování ohledně všech náhrad labouristických poslanců.

Závěrem této podkapitoly je třeba znovu zdůraznit podstatnou odlišnost. NEC vytvořil interní panel, který měl prověřit všechny podezřelé náhrady labouristických poslanců a požadoval po Výboru pro poslanecké náhrady, aby prověřil všechny náhrady, nejen podezřelé. V případě nečinnosti Výboru pro poslanecké náhrady by Labouristická strana vedla vlastní vyšetřování za účelem prověření všech náhrad.

4.2. Konzervativní strana

Podobně jako v případě Labouristické strany byla reakce Konzervativní strany velmi rychlá. David Cameron, lídr Konzervativní strany, apeloval 11. května na poslance, aby se omluvili za své chování (BBC, 2009e). David Cameron takto reagoval ve stejný den, kdy se Gordon Brown omluvil za všechny politické strany. Cameron však zašel v dalších dnech dále a reagoval rychleji a razantněji než Gordon Brown, což

¹⁵ Jednalo se o Parlamentní volby 2010.

ocenil Kavanagh et al. (2010: 88-89). Kenny (2009: 507) upozorňuje na další zajímavý prvek přístupu Konzervativní strany ke skandálu a tím bylo volání po parlamentních volbách. Dle Kennyho by volby pomohly odvrátit hněv veřejnosti a médií od Konzervativní strany zpět na vládu a vládní stranu, kterou byla Labouristická strana.

Cameron jednal ohledně zneužívání náhrad velmi rychle. Již 12. května vystoupil s projevem, ve kterém přišel s řešením pro Konzervativní stranu (Cameron, 2009). Za prvé zdůraznil, že nezávislé vyšetřování začne probíhat ještě v roce 2009, nechtěl však s prověřením členů Konzervativní strany čekat tak dlouho.¹⁷ Cameron ustanovil nové zásady chování Konzervativních poslanců. Ty byly stanoveny podle toho, co je pro poslance „rozumné k vykonávání jejich funkce, ne maximum toho co mohou získat“ (Cameron, 2009). S tímto výrokiem souviselo taktéž nařízení, které poslancům zakazovalo žádat o proplacení jakéhokoliv nábytku, jídla, či věcí pro domácnost. Od této chvíle měli konzervativní poslanci dovoleno žádat pouze o proplácení nájmu, hypotéky, úroků, účtů za přespání, veřejných služeb a poplatků městu.

Za druhé, David Cameron ustanovil interní Přezkumný panel (Scrutiny Panel), který měl za úkol zkoumat nepřiměřené náhradové požadavky konzervativních poslanců. Pokud by Přezkumný panel usoudil, že náhrady některého poslance jsou nepřiměřené, dotyčný je musel vrátit, pokud chtěl zůstat členem Konzervativní strany. Dále David Cameron požadoval po všech konzervativních poslancích průběžné zveřejňování jejich náhrad online. Prvně měli své náhrady zveřejnit členové stínové vlády a čelní představitelé Konzervativní strany a k tomu také došlo 23. června (The Conservative Party, 2009a). Cameron také zakázal tzv. *flipping*. Od této chvíle podléhala záměna první a druhé rezidence souhlasu Hlavního whipa (Chief Whip) (The Conservative Party, 2009b).¹⁸ Posledním Cameronovým nařízením (Cameron, 2009) bylo, že konzervativní poslanci musí v případě prodeje bydlení s hypotékou placenou z náhrad potvrdit zaplacení daně ze zisku (Capital Gains Tax). David Cameron a Konzervativní strana reagovali daleko rychleji a razantněji než Gordon Brown a NEC Labouristické strany, který vydal stanovisko až 19. května.

¹⁶ Název „Hvězdná komnata“ dostal tento alternativní soud, jelikož strop její zasedací místnosti byl pomalován hvězdami.

¹⁷ Pojmem „nezávislé vyšetřování“ měl David Cameron na mysli později ustanovený výbor sira Thomase Legga, o níž mimo jiné pojednává kapitola 5.

¹⁸ Funkce whipa byla již v této práci popsána; Hlavní whip má za povinnost spravovat a řídit jemu podřízené whipy a být jejich zástupcem v Kabinetu.

4.3. **Liberální demokraté**

Počáteční odhalení deníku *The Daily Telegraph* se týkala hlavně Labouristické a Konzervativní strany. Deník posléze prošetřoval i Liberální demokraty, ale nenašel tak závažná pochybení jako v případě poslanců Labouristické či Konzervativní strany. Dle Kennyho (2009: 510) tento vývoj dále podpořil pozici Nicka Clegga, který již dlouho útočil na systém proplácení náhrad a na způsob, jakým ho poslanci využívali. Nick Clegg reagoval rychle na skandál a v podobnou dobu jako lídři ostatních velkých stran, konkrétně 12. května. Prohlásil, že poslanci Liberálních demokratů musejí vrátit veškerý zisk z jejich rezidencí, na které měli daňové úlevy. Zároveň také volal po zásadní změně systému vyplácení poslaneckých náhrad (BBC, 2009f).

Důležitým bodem bylo rozhodnutí Federálního výkonného výboru (Federal Executive). Struktura strany Liberálních demokratů je federalizovaná a Federální výkonný výbor je nejvyšším orgánem této strany. Ten vydal 22. května prohlášení (Liberal Democrats, 2009), které reprezentovalo názor Liberálních demokratů. Za prvé, vyjádřil podporu lídrovi strany, Nicku Cleggovi a pochválil ho za jeho snahu o změnu systému proplácení poslaneckých náhrad, jeho postoj k poslancům, kteří měli daňové úlevy ze zisku způsobeného prodejem rezidence a dále za tlak na rezignaci Předsedy dolní sněmovny. Federální výkonný výbor také stanovil, že každý liberálně-demokratický poslanec, který zneužíval náhrady, bude čelit stažení z kandidátky Liberálních demokratů pro další volby a bude nahlášen příslušnému úřadu.¹⁹ Podobně jako NEC Labouristické strany či David Cameron, i Federální výkonný výbor požadoval vytvoření nezávislé instituce, která by měla na starosti poslanecké náhrady. Ohledně chování poslanců Liberálních demokratů bylo stanoveno, že bude vytvořen Kodex chování (Code of Conduct) pro členy Liberálních demokratů jak z Dolní sněmovny, tak ze Sněmovny lordů. Tento Kodex měl být vytvořen Hlavními whipy z obou komor ve spolupráci s relevantními částmi strany Liberálních demokratů. Jednou ze jmenovaných relevantní částí strany byl Auditní a schvalovací výbor, který se měl na Kodexu chování podílet a navrhnout jeho principy. Jasným závěrem bylo, že pokud budou poslanci i nadále chtít kandidovat za Liberální demokraty, budou se muset podřídit Kodexu chování.

Závěrem podkapitoly o Liberálních demokratech je zajímavé, že na rozdíl od Labouristické strany či Konzervativní strany nebyl vytvořen žádný interní kontrolní

¹⁹ Jednalo se o Parlamentní volby 2010.

panel, který by poslance Liberálních demokratů prověřil. V prohlášení bylo pouze probráno nakládání s poslanci, kteří náhrady zneužívali, ale již nikoliv jak budou tito poslanci určováni. Liberální demokraté však zaujali velmi pevný a jasný postoj k budoucím otázkám ohledně náhrad, když se dohodli na vypracování Kodexu chování, který byl postupně vypracován.

4.4. Reakce dalších stran

Po popisu přístupu hlavních stran britské politické scény je popsána reakce dalších menších stran, které v době skandálu s poslaneckými náhradami zasedaly v Dolní sněmovně. Jak vyplývá z následujících řádků, velikost zastoupení strany v parlamentu neurčovala rozsah zneužívání náhrad, což je například doloženo následujícím případem strany Sinn Féin.

Sinn Féin působí v Severním Irsku i v Irské republice. Jedná se o republikánskou stranu, politickou odnož Irské republikánské armády, která by si přála sjednocení Severního Irska s Irskou republikou. Důsledkem jejích politických cílů je absence zvolených poslanců strany Sinn Féin v Dolní sněmovně. Poslanci Sinn Féin se nezúčastňují zasedání Dolní sněmovny, jelikož by nejprve museli přísahat věrnost britskému panovníkovi, což je ve střetu s jejich politickými cíly. Pro britskou veřejnost bylo proto zajímavé zjištění o ACA strany Sinn Féin, se kterým přišli novináři z The Daily Telegraph (Alderson et al., 2009). Odhalili, že každý poslanec strany Sinn Féin požadoval ACA ve výši zhruba 21 000 liber za fiskální rok 2008/2009, což je těsně pod maximální přípustnou hranicí. Celkem požadavky strany Sinn Féin za období 2004/2005 – 2008/2009 činily ohromných 500 000 liber. Poslanci strany Sinn Féin se hájili tvrzením, že musejí často cestovat do Londýna kvůli pracovním záležitostem, přestože nezasedají v britském parlamentu. Jejich účty za nájem v rámci ACA prý byly včetně domovního parkování, úklidu a poplatků za služby jako vodné, stočné, plyn či elektřina. Jejich obhajoba mohla být pravdivá, ale novináři zjistili, že Gerry Adams, který je lídrem Sinn Féin, a jeho kolega Martin McGuinness platili za pronájem společného bytu v Londýně 3 600 liber za měsíc. Průměrná částka za pronájem podobného bytu ve stejné části Londýna je normálně nižší, zhruba 1 400 liber.

Přesto Sinn Féin tvrdí, že je otevřenou a transparentní stranou, jelikož každoročně publikuje shrnutí svého účetnictví na svých webových stránkách a to odděleně pro část strany působící v Irské republice a pro část působící v Severním Irsku. Zajímavým faktem je, že po skandálu s poslaneckými náhradami nepublikoval Sinn

Féin shrnutí účetnictví pro severoirskou část, pouze pro svoji část v Irské republice (Sinn Féin, 2011). Dále strana po skandálu s poslaneckými náhradami prohlásila, že již neobnoví pronájem výše zmiňovaných bytů v Londýně (The Daily Telegraph, 2009).

Další stranou, která působí v Severním Irsku je Demokratická unionistická strana (The Democratic Unionist Party – DUP). Ta působí jako protiklad Sinn Féin, jelikož jejím cílem je setrvání pod suverenitou Spojeného království. DUP v průběhu skandálu požadoval vytvoření nezávislé instituce, která by měla na starosti platby poslaneckých kancelářů, vybavení, zaměstnanců, účtů za energie a dále pronájem nebo splátky hypotéky. Jednalo se tedy o podobný požadavek jako u tří velkých stran (BBC, 2009g). Poslanci DUP také museli vrátet dohromady zhruba 14 000 liber (BBC, 2009h). Další severoirskou stranou, která na skandál reagovala, byla Sociálně demokratická a labouristická strana (Social Democratic and Labour Party - SDLP). Její poslanec za South Belfast, Alaistar McDonnell, vystoupil 23. května, ještě před zveřejněním všech náhrad britským parlamentem. Požadoval od poslanců dobrovolné zveřejnění všech jejich náhrad spojených s prací v jejich obvodu (The Social Democratic and Labour Party, 2009a). SDLP se během června vyjádřila i k vrácení přeplatků náhrad jejím poslancem a lídrem Markem Durkanem. Jednalo však v porovnání s ostatními poslanci o nevýznamnou částku kolem 1 000 liber (The Social Democratic and Labour Party, 2009b).

Již krátce před vypuknutím skandálu s poslaneckými náhradami požadovala Skotská národní strana (Scottish National Party – SNP) použití skotského systému vyplácení náhrad jako modelu pro reformu systému užívaného v britském parlamentu (The Scottish National Party, 2009). Poslední zmiňovanou stranou je velšská nacionalistická strana (Plaid Cymru – PC). Parlamentní vůdce PC Elfyn Llwyd, prohlásil, že situace v britském parlamentu ohledně skandálu s poslaneckými náhradami je ostudná, rozsáhlá a systém potřebuje zásadní změnu. Zároveň se postavil za bezúhonnost poslanců PC v tomto skandálu (Livingstone, 2009). Přesto někteří poslanci včetně něj museli část náhrad vrátit.

Reakce politických stran na skandál byla důležitým prvkem, jelikož politické strany dokázaly reagovat rychleji než celý systém a zároveň mohly ukázat jaký je jejich postoj k celé záležitosti. Všeobecně se dá říci, že strany odsuzovaly zneužívání a požadovaly nezávislé prošetření. V případě stran s větším počtem zneužívajících poslanců podnikly určité kroky jako například ustanovení interních panelů, které měly náhrady prošetřit, dále povinné zveřejnění požadovaných náhrad či stanovení nových

interních postupů pro čerpání náhrad. Jak již bylo napsáno výše, většina stran požadovala nezávislé vyšetřování skandálu a čekala na reakci politického systému. K ní skutečně došlo a je popsána v následující kapitole.

5. Systémová reakce

Skandál s poslaneckými náhradami byl rozsáhlý, nejednalo se pouze o pár jednotlivců. Bylo zřejmé, že opatření samotných politických stran nebudou stačit a nejspíše by ani neuspokojila veřejnost. Používaný systém byl zneužíván ve velkém rozsahu a byl po skandálu neudržitelný. Systém vyplácení poslaneckých náhrad musel být změněn a tato kapitola o změně pojednává. Je popsáno vytvoření Nezávislého úřadu pro parlamentní standardy (Independent Parliament Standards Authority – IPSA). Další podkapitola pojednává o zprávě Výboru pro standardy ve veřejném životě (Committee on Standards in Public Life - CSPL), která měla svými výstupy pomoci s formováním IPSA. V závěrečné části je rozebrána Zpráva o minulých platbách Náhrad za dodatečné výdaje (Review of past ACA payments), která byla vypracována Poslaneckým rozhodčím výborem. Jednalo se o detailní zpracování problematiky ACA a zároveň byl v této zprávě uveden seznam poslanců s konkrétními částkami, které měli v rámci ACA vrátit. Další částí systémové reakce byla i obvinění, stíhání či dokonce uvěznění různých členů Parlamentu, avšak pro tuto práci je podstatné zachycení komplexních změn a komplexních reakcí. Autor navíc ilustroval klasickou systémovou reakci (tj. reakci policie) v kapitole tři u typových příkladů z Parlamentu.

5.1. *Nezávislý úřad pro parlamentní standardy-IPSA*

Největší změnou systému bylo vytvoření IPSA. Jednalo se o instituci, která předtím neměla obdoby. Britským zákonodárců šlo o vytvoření orgánu, který by spravoval poslanecký plat i náhrady, měl rozsáhlé pravomoci a byl schopen je využívat. Zároveň je působivé, s jakou rychlostí byl přijat zákon o vytvoření IPSA. Odvrácenou stranou rychlého přijetí zákona o parlamentních standardech z roku 2009 (Parliamentary Standards Act 2009), který založil IPSA, bylo množství nedodělků a nejasností, na které upozorňovala zpráva CSPL zmiňovaná dále v této kapitole (The Committee on Standards in Public Life, 2009).²⁰ Pro lepší pochopení je nutné popsat časovou osu přijetí zákona. Vláda slíbila 20. května 2009, že podnikne příslušné kroky ohledně

²⁰ Plné znění zákona lze nalézt na webových stránkách:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/13/contents> (Staženo: 9. dubna 2011).

nezávislé kontroly poslaneckých náhrad; 23. června šel zákon do prvního čtení a 29. června do druhého (Gay, 2009: 1). Definitivně přijat byl 21. července. Hlavním úkolem IPSA bylo vytvořit nový systém náhrad podle doporučení ze zprávy CSPL a ve spolupráci s Předsedou dolní sněmovny, Lídrem dolní sněmovny, SSRB, Ministerstvem financí a dalšími (Gay, 2009: 11-12).²¹ Hlavní povinností IPSA je vyplácet poslancům plat, autorizace a následné vyplácení poslaneckých náhrad, případně má poskytovat poslancům poradenství v oblasti náhrad. IPSA má též pravomoc plat zadržet, například při problémech s vrácením náhrad. Výši platu však neurčovala, tato pravomoc po vytvoření IPSA stále náležela SSRB (Gay, 2009: 11). Rozdíl bylo možné najít ohledně penzijního systému, nad nímž IPSA pravomoc z počátku neměla (Gay, 2009: 12). Další povinností IPSA je spravovat Rejstřík poslanecké účasti (Register of Members' Interests) a požadovat od poslanců jeho případné doplnění (Gay, 2009: 16).²²

Zákonem o parlamentních standardech z roku 2009 byla v rámci IPSA vytvořena funkce Komisaře pro parlamentní vyšetřování (Commissioner for Parliamentary Investigation). Jeho povinností bylo prověřovat poslanecké náhrady, hlásit IPSA případné nesrovnalosti a zároveň mohl jednat bez vnějšího podnětu (Gay, 2009: 1). Zákon taktéž stanovil, že IPSA není součástí Parlamentu, a proto se na ni nevztahují parlamentní svobody (Gay, 2009: 20).²³ Z hlediska parlamentních svobod je zajímavé srovnání mezi návrhem zákona a jeho konečnou podobou. Návrh zákona obsahoval ustanovení, dle kterého by IPSA stála nad parlamentními svobodami, takže například projevy v Parlamentu by mohly být použity během vyšetřování ohledně poslaneckých náhrad. Tato část zákona však nebyla schválena, a tak jsou parlamentní svobody stále nedotknutelné; poslancům zejména vadilo výše zmíněné použití parlamentních projevů během vyšetřování (BBC, 2009i). Dalším opatřením výše zmiňovaného zákona byla implementace Poslaneckého kodexu chování (Code of Conduct for Members) (Gay, 2009: 21). Základem Poslaneckého kodexu chování se stalo tzv. 7 zásad veřejného života (taktéž nazývány jako Nolanovy zásady), které byly poprvé zmíněny ve zprávě

²¹ Lídr dolní sněmovny je kabinetní funkce a jeho posláním je zařizovat vládní záležitosti v Dolní sněmovně.

²² Jedná se o seznam poslanců, ve kterém je uvedeno kolik peněz poslanec kdy získal, proč, za jakou činnost, jaké má funkce atd.

²³ Parlamentními svobodami se myslí různá práva britského parlamentu vydaná během minulosti; příkladem může být svoboda slova v Parlamentu a nemožnost využít záznam z jednání Parlamentu během soudního vyšetřování.

CSPL z roku 1995 a jsou to: nezištnost, poctivost, nestrannost, zodpovědnost veřejnosti, otevřenost, čestnost, vůdcovství (The Committee on Standards in Public Life, 1995).²⁴

Po schválení výše jmenovaného zákona došlo k postupnému formování IPSA. V prosinci 2009 bylo jmenováno personální obsazení hlavních funkcí v IPSA (Independent Parliamentary Standards Authority, 2011a). Jejím předsedou se stal sir Ian Kennedy; britský právník se specializací v oblasti práva a etiky ve zdravotnictví (Tran, 2009). V břenu 2010 IPSA zveřejnila nový systém vyplácení poslaneckých náhrad, který byl použit až po Parlamentních volbách 2010 (Independent Parliamentary Standards Authority, 2010: 3). V současnosti existuje již třetí verze systému vyplácení poslaneckých náhrad (Independent Parliamentary Standards Authority, 2011b: 7). Vytvoření IPSA bylo hlavní částí zákona o parlamentních standardech z roku 2009, ale zákon obsahoval další důležité prvky. Definoval nové trestné činy v souvislosti se zneužíváním náhrad. Příkladem může být trestný čin vědomého poskytování falešných či zavádějících informací v žádostech o náhrady (Gay, 2009: 23). Vytvoření IPSA bylo nejdůležitější systémovou reakcí, nicméně v souvislosti s jejím zřízením byla CSPL požádána o vytvoření zprávy, která by IPSA poskytla východiska k nastavení nového systému poslaneckých náhrad a navrhla možnosti optimalizace IPSA. Tyto možnosti optimalizace IPSA byly posléze včleněny do zákona o ústavní reformě a vládě z roku 2010 (Constitutional Reform and Governance Act 2010).²⁵ Zpráva CSPL na toto téma byla již v této kapitole zmíněna a je probrána v následující části.

5.2. Výbor pro standardy ve veřejném životě - CSPL

Výbor pro standardy ve veřejném životě bývá někdy též nazýván Kellyho výborem (Kelly Committee) podle tehdejšího předsedy sira Christophera Kellyho, který mu předsedal během skandálu s poslaneckými náhradami. CSPL byla během června 2009 požádána Dolní sněmovnou o vytvoření Zprávy o poslaneckých výdajích a náhradách, která byla východiskem pro nový systém poslaneckých náhrad, který měl následně IPSA vytvořit (Independent Parliamentary Standards Authority, 2010: 3). Zpráva byla dokončena v listopadu 2009 (The Committee on Standards in Public Life, 2009: 24). Zpráva sledovala dvě osy; první byly připomínky k fungování IPSA a druhou návrhy na změnu systému náhrad v různých oblastech. Důvodem pro připomínkování funkce IPSA byla již výše zmiňovaná rychlost schvalovacího procesu ohledně zákona o

²⁴ Název Nolanovy zásady vychází ze jména tehdejšího předsedy CSPL lorda Nolana.

parlamentních standardech z roku 2009 a s tím spojené nedodělky v rámci IPSA. Příkladem může být připomínka požadující stanovení normativní ceny za ubytování v Londýně (The Committee on Standards in Public Life, 2009: 10,11). Doporučení ohledně náhrad a navrhované změny byly rozděleny do několika oblastí. Hlavní řešenou oblastí byly náhrady za ubytování, což je vzhledem k rozsahu zneužívání ACA pochopitelné. Dalšími oblastmi byly náhrady ohledně zaměstnávání, administrativních nákladů, komunikace s voliči, cestování a v neposlední řadě peníze pro opětovné začlenění do „běžného“ života po skončení poslaneckého mandátu (The Committee on Standards in Public Life, 2009: 20 - 22). Všeobecným trendem těchto návrhů bylo snížení množství peněz vyplácených v rámci náhrad a jejich striktnější vymezení. Zpráva CSPL umožnila IPSA použít její závěry pro vytvoření lepšího systému poslaneckých náhrad a taktéž vylepšení IPSA. Závěry byly včleněny do zákona o ústavní reformě a vládě z roku 2010, který přinesl důležité změny pro fungování IPSA. Byla zrušena funkce Komisaře pro parlamentní vyšetřování a nahrazena Úředníkem pro dodržování (Compliance Officer), který měl částečně pozměněné pravomoci. Dále byl zrušen Kodex chování stanovený IPSA a v platnosti zůstal pouze Kodex chování dolní sněmovny (Gay et al., 2010: 15). Pravomoci IPSA byly dále posíleny, takže v současné době již určuje výši poslaneckého platu a spravuje i poslanecký penzijní systém (Gay et al., 2010: 17,19). Naopak poslanci dostali právo se proti rozhodnutí IPSA odvolat (Gay et al., 2010: 18). Zákon obsahoval i další změny, ale výše uvedené byly nejdůležitější. Z předchozích řádků vyplývá, že Zpráva CSPL byla zásadní a přinesla důležité změny pro fungování IPSA.

5.3. Zpráva o minulých platbách Náhrad za dodatečné výdaje

Poslanecký rozhodčí výbor byl 23. června 2009 institucemi z Dolní sněmovny požádán o vytvoření Zprávy, která by zhodnotila ACA a určila jejich oprávněnost a případně identifikovala částky, které mají poslanci vrátit.²⁶ Poslanecký rozhodčí výbor byl také nazýván Výborem Thomase Legga (Thomas Legg Committee) podle svého předsedy, sira Thomase Legga. Jednalo se o nezávislé vyšetřování, které politici tolik žádali. První verze byla vyhotovena 16. prosince 2009 a finální 1. února 2010

²⁵ Plné znění zákona lze nalézt na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/25/contents> (Staženo: 12. dubna 2011).

²⁶ Jednalo se například o Předsedu dolní sněmovny či Lídra dolní sněmovny.

s celkovým počtem 752 prověřených poslanců a to jak současných, tak i bývalých (Members Estimate Committee, 2010: 10). Výbor došel k závěru, že nejvíce postižená a zneužívaná byla oblast ACA, proto Poslanecký rozhodčí výbor přijal zásadní postup. Pokud se ukázalo, že náhrady byly neoprávněné, musel dotyčný poslanec vrátit celou částku vyplacenou v rámci ACA (Members Estimate Committee, 2010: 5). Byly stanoveny i určité limity čerpání, např.: pokud poslanec v rámci ACA vyčerpal za jeden rok více než 1 000 liber na zahradnické práce, musel vrátit celou ACA jako trest za její přečerpání (Members Estimate Committee, 2010: 7).

Zpráva závěrem obsahovala seznam všech 752 poslanců a případné částky, které měli vrátit. Zajímavá jsou souhrnná čísla. Celkem 52 % poslanců ze 752 prověřovaných bylo nařízeno vrátit přeplatky a dále lze uvést, že tři poslanci museli vrátit přes 40 000 liber, 56 poslanců dostalo nařízeno vrátit částku mezi 40 000 a 5 000 librami a zbylých 331 poslanců částku mezi 5 000 a 100 librami (Members Estimate Committee, 2010: 7). Těsně před vydáním Zprávy v prosinci 2009 bylo dalším výborem (zabývajícím se souvisejícím tématem) rozhodnuto, že poslanci mají mít právo na odvolání proti Zprávě, pokud měli k nadměrnému čerpání výjimečné důvody (Members Estimate Committee, 2010: 26). Odvolací řízení bylo vedeno sirem Paulem Kennedym, a proto musela být Zpráva později upravena a doplněna o výsledky odvolacích řízení. Tím pádem byla finální podoba Zprávy hotova až v únoru 2010.

Výbor provedl ve Zprávě podrobný rozbor ACA, včetně nedostatků této náhrady a také zveřejnil seznam poslancům spolu s částkami požadovanými k vrácení. Jednalo se o důležitý krok k očištění britské politiky, po kterém volala veřejnost i politické strany. Hlavní změnou však bylo vytvoření IPSA, celé nové instituce, která dostala do správy jak poslanecký plat, tak i náhrady. Zpráva CSPL poskytla IPSA východiska pro vytvoření nového systému poslaneckých náhrad. Z těchto všech opatření je jasné, že samotný skandál nebyl pouze krátkodobou nepříjemností, ale zásadním systémovým problémem. Reakce systému se zdá adekvátní a pomohla k řešení politické krize ve Spojeném království. Podle Rachel Sylvester, novinářky pracující pro *The Times*, vedl skandál, systémová reakce a následné Parlamentní volby v roce 2010 k zásadní změně myšlení politické garnitury i veřejnosti (*The Times*, 2010: 27). Změna v myšlení a případné roztrpčení se promítlo již ve zmiňovaných Parlamentních volbách 2010, ale také ve volbách do Evropského parlamentu 2009. O těchto volbách a jejich souvislosti s poslaneckými náhradami proto pojednává další kapitola.

6. Volby a poslanecké náhrady

V šesté kapitole je popsán dopad skandálu s poslaneckými náhradami na volby do Evropského parlamentu 2009 a v další části na Parlamentní volby 2010. Tato kapitola je nezbytná, jelikož volby do EP 2009 proběhly krátce po skandálu a Parlamentní volby 2010 zhruba rok poté. Byly tudíž dobrým indikátorem, jak se veřejnost rozhodla zúčtovat s politiky, kteří zneužívali náhrady. V této kapitole jsou použity dvě metody, pomocí kterých je zkoumáno promítnutí skandálu do voleb. První z nich je metoda porovnání výsledků voleb před skandálem a po něm a sledování změn volebního zisku mezi jednotlivými volebními stranami (swing). Tato metoda je použita u obou výše zmiňovaných voleb. U Parlamentních voleb z roku 2010 je navíc použita další metoda zaměřující se na poslanecké rezignace. Je porovnán seznam poslanců ze Zprávy o minulých platbách Náhrad za dodatečné výdaje, kteří museli vrátet neoprávněně čerpané částky, se seznamem poslanců, kteří rezignovali před Parlamentními volbami 2010. Cílem srovnání je poukázat, jak velké množství poslanců přečerpávajících ACA se rozhodlo či bylo přinuceno rezignovat. V tabulkách v této kapitole jsou uvedena pouze procenta získaných hlasů, jelikož celkový počet mandátů se měnil jak mezi volbami do EP, tak i mezi parlamentními volbami. Procentní zisk hlasů také lépe vypovídá o rozhodnutí voličů, než jejich následný převod na mandáty. Následuje popis voleb do EP 2009.

6.1. Volby do Evropského parlamentu 2009

Volby do Evropského parlamentu v roce 2009 proběhly po hlavní vlně skandálu 4. června 2010. Velmi zajímavé jsou následující výsledky voleb:

Tabulka č. 1: Výsledky voleb do EP 2009 a 2004

Politická Strana	Počet získaných hlasů v roce 2009 (%)	Počet získaných hlasů v roce 2004 (%)	Volební účast v roce 2009 (%)	Volební účast v roce 2004 (%)
Konzervativní strana	27,7	26,7	34,7	38,52
UKIP ²⁷	16,5	16,2		
Labouristická strana	15,7	22,6		
Liberální demokraté	13,7	14,9		
Zelení ²⁸	8,6	6,2		
BNP ²⁹	6,2	4,9		

Zdroj: (European Parliament, 2009), (Mellows-Facer et al., 2004)

Pro čtenáře je jistě překvapivý velmi dobrý volební výsledek UKIP, která se stala druhou nejsilnější stranou. UKIP samozřejmě získala hlasy kvůli tradičnímu protiujičnímu naladění britské veřejnosti a také množství „protestních“ hlasů. Z bližšího zkoumání však vyplývá, že UKIP sice získala o 0,3 % více než v minulých volbách, ale druhou nejsilnější stranou se stala hlavně díky velké ztrátě Labouristické strany. V jejím případě jde o zhruba 7 % a jedná se o vůbec nejvyšší ztrátu z politických stran v těchto volbách. Lze předpokládat, že voliči ve své volbě také promítli skandál s náhradami. Konzervativní strana získala navíc 1 % oproti roku 2004, ale hlavně malé strany těžily z labouristického neúspěchu. Voliči často volili menší strany s jednoduchými řešeními. Navíc pro ně bylo možné poslat do Evropského parlamentu strany, které by si na domácí scéně nezvolili. Díky tomu mohla BNP získat dva mandáty v Evropském parlamentu a oproti volbám v roce 2004 zaznamenat zisk ve výši 1,3 %. Velmi dobrého výsledku dosáhli i Zelení, kteří získali oproti roku 2004 o 2,4 % hlasů více. Všeobecně se ohledně malých stran Allen et al. (2010: 2) i Whitaker et al. (2011: 5) shodují, že pomohla nízká důvěra veřejnosti v tradiční politické strany, které figurovali ve skandálu a díky tomu dosáhly malé strany velkého zisku ve volbách do Evropského parlamentu

²⁷ UKIP je zkratkou United Kingdom Independence Party; volně přeloženo se jedná o Stranu nezávislosti Spojeného království. Jedná se o pravicovou populistickou stranu, jejímž hlavním cílem je vystoupení Spojeného království z EU.

²⁸ Zelení (Green) jsou stranou zaměřenou na environmentální politiku.

²⁹ BNP je zkratka British National Party. BNP je extrémně pravicovou stranou s prvky populismu, xenofobie a euroskepticismu.

2009. S tímto tvrzením souhlasí i Ford et al. (2011: 7-8). Volební účast v roce 2009 byla z dlouhodobého hlediska průměrná.

Z výše uvedeného vyplývá, že skandál malým stranám rozhodně pomohl, obzvláště těm extrémějším s jednoduchými řešeními. Allen et al. (2010: 2) dodávají, že ve volbách do Evropského parlamentu 2009 získaly dvě hlavní strany (Konzervativní strana a Labouristická strana) dohromady pouze dvě pětiny hlasů. O posílení malých stran nemůže být pochyb.

6.2. *Parlamentní volby 2010*

Parlamentní volby do Dolní sněmovny proběhly 6. května 2010, skoro jeden rok po počátku skandálu s poslaneckými náhradami. Byl to tudíž pro voliče správný čas, kdy mohli reagovat na celý rozsah skandálu a promítnout ho do své volby. Zároveň již věděli, jak se ke skandálu postavily jednotlivé strany i systém. Pro zavedené velké strany se jednalo o období nejistoty, jelikož výsledky voleb do Evropského parlamentu v roce 2009 pro ně byly nepříznivé z důvodu dobrého volebního zisku menších stran.

Měly však dvě indicie, které naznačovaly rozdílný výsledek v nadcházejících Parlamentních volbách 2009. Volby do obecních zastupitelstev v roce 2009 nastínily možný budoucí vývoj. Tyto volby vyhrála Konzervativní strana a mnoho hlasů ztratila Labouristická strana (Tetteh, 2009: 8). Malým stranám se tolik nedařilo. Další indicií ohledně možných výsledků byly doplňovací volby v obvodech Norwich North a Glasgow North East, které proběhly 23. července 2009, respektive 12. listopadu 2009. Důvody pro doplňovací volby byly v obou případech rezignace. V prvním obvodu rezignoval po kontroverzích ohledně náhrad labouristický poslanec Ian Gibson. Labouristická strana sice postavila nového kandidáta, ale Konzervativní strana vyhrála. Bývalý labouristický poslanec zneužíval náhrady a nový labouristický kandidát nebyl v obvodu zavedený. Konzervativní kandidátka Chloe Smith vyhrála se skoro 40 % hlasů a dále je zajímavý odklon voličů od Labouristické strany, který dosahoval skoro 27 % (Keith, 2010: 18). Glasgow North East bylo obvodem odstoupivšího Předsedy dolní sněmovny, současného labouristického lorda, Michaela Martina. Přes Martinovo zneužívání náhrad zde vyhrála Labouristická strana skoro 60 % hlasů (Keith, 2010: 19). Tento výsledek není tak překvapivý, jelikož Glasgow je dlouhodobě baštou Labouristické strany.

Pro demokracii ve Spojeném království bylo pozitivní, že se nesplnily předpovědi ohledně nízké volební účasti (Kavanagh et al., 2010: 386). Volební účast

dosáhla 65,1 %, což byl oproti volbám v roce 2005 nárůst o 3,8 % (Cracknell, 2010: 49), jak lze vidět v tabulce číslo dvě. Nepotvrdily se ani předpovědi ohledně vzestupu malých stran (Kavanagh et al., 2010: 239). To ostatně vyplývá i z následující tabulky:

Tabulka č. 2: Výsledky Parlamentních voleb 2010 a 2005

Politická Strana	Počet získaných hlasů v roce 2010 (%)	Počet získaných hlasů v roce 2005 (%)	Volební účast v roce 2010 (%)	Volební účast v roce 2005 (%)
Konzervativní strana	36,1	32,3	65,1	61,3
Labouristická strana	29	35,3		
Liberální demokraté	23	22,1		
Další ³⁰	11,9	10,3		

Zdroj: (BBC, 2010d), (BBC, 2005)

Tento výsledek znamenal, že žádná strana neměla většinu, a proto byla posléze vytvořena koalice mezi Konzervativní stranou a Liberálními demokraty. To však není cílem zkoumání této kapitoly. Při zkoumání Parlamentních voleb 2010 z hlediska skandálu s poslaneckými náhradami lze zaznamenat dvě věci. První z nich je odklon voličů od Labouristické strany a příklon ke Konzervativní straně a dalším stranám; swing v porovnání Konzervativní strany a Labouristické strany činil 5 % pro Konzervativní stranu (BBC, 2010d). Zneužívání náhrad labouristickými poslanci nebyl jediný důvod, avšak přispěl k jejich prohře. Kavanagh et al. (2010: 393) poukazují na odklon voličů od labouristických poslanců, kteří figurovali ve skandálu a to v průměrné výši zhruba 6,5 %. Je nutné dodat, že odklon voličů od poslanců stížených skandálem provázal i Konzervativní stranu. V průměru byl nárůst hlasů u inkriminovaných poslanců ve výši 2,5 %, ale průměrný nárůst hlasů pro všechny konzervativní poslance byl ve výši 4,4 % (Kavanagh et al., 2010: 398). Je tedy vidět, že voliči skandál alespoň z části zohlednili ve své volbě.

Druhou věcí byly dobré výsledky úřadujících politiků. Před volbami se očekávalo mnoho nových tváří. Nakonec přišlo do Dolní sněmovny 227 nových poslanců, což znamenalo její obměnu ve výši skoro 35% (Cracknell, 2010: 59). Přesto

³⁰ Jednalo se o další strany jako SNP, severoirské strany či Plaid Cymru ve Walesu. Označení však zahrnuje i prvně zvoleného poslance za Green.

je zajímavé, že napříč politickými stranami se ve volbách spíše dařilo úřadujícím politikům, než novým tvářím. Na tom se shodují jak Kavanagh et al. (2010: 393), tak i Denver (2010: 598-599). Příčinou nejspíše bylo, že nové tváře kandidující na místo politiků figurujících ve skandálu se nesetkali s důvěrou a mohli být i potrestáni za chyby svých stranických předchůdců (Denver, 2010: 599).

Porovnáním seznamu politiků (Members Estimate Committee, 2010: 27-149) ze Zprávy o minulých platbách Náhrad za dodatečné výdaje (tzn. politici, kteří museli vracet přeplatek ACA) a seznamu politiků, kteří rezignovali před Parlamentními volbami v roce 2010 (Cracknell, 2010: 54-56) lze zjistit, kolik osob neoprávněně čerpajících ACA rezignovalo. Jednalo o 81 ze 149 politiků, kteří odstoupili před Parlamentními volbami 2010, což činilo 54 %. Šlo o nadpoloviční většinu ze všech odstoupivších a lze tedy vyvodit, že tlak na rezignaci politiků zneužívajících náhrady byl velký.

Volby daly voličům prostor pro vyjádření svého názoru ohledně zneužívání náhrad. Volby do Evropského parlamentu v roce 2009 proběhly krátce po prvních odhaleních deníku *The Daily Telegraph* a voliči dali jasně najevo svoji nespokojenost s Labouristickou stranou, což vedlo k vzestupu malých a často extrémních stran. Těm pomohlo i to, že se volili politici pro evropskou a ne domácí scénu. Parlamentní volby 2010 se však nenesly ve stejném duchu. Očekávaný (či obávaný) vzestup malých stran nepřišel, přesto voliči alespoň z části potrestali velké strany za zneužívání náhrad. Ohledně Parlamentních voleb je zajímavé, že se dobře dařilo i úřadujícím politikům a nedošlo k velmi razantní obměně Dolní sněmovny. Za úspěchem úřadujících politiků nejspíše stálo množství rezignací osob spojených se skandálem ještě před volbami.

7. Zhodnocení skandálu

Poslední kapitola se zabývá rolí médií jako „čtvrtého pilíře demokracie“, dále problematikou starého systému náhrad a hodnotí postoj politických stran ke skandálu. Závěrem se zabývá i systémovou reakcí a zkoumá výsledky voleb v roce 2009 a 2010.

Média hrála v celém skandálu důležitou roli. Lze si však klást otázku, jestli hrála roli dostatečnou a působila jako „čtvrtý pilíř demokracie“? Pokud definujeme roli médií jako „čtvrtého pilíře demokracie“ tak, že mají za úkol kontrolovat veřejné činitele, aby jednali v zájmu voličů, pak své úloze dostala. Lze samozřejmě zpochybnit vyváženost médií, avšak dle autorova názoru informovala seriózní média o skandálu vyváženě a zveřejňovala informace o poslancích všech stran, nejen poslanců s odlišnou politickou

ideologií. Deník *The Daily Telegraph*, který měl k dispozici kompletní údaje a vedl mediální kampaň, započal s odhaleními u Labouristické strany, ale již po dvou dnech se přesunul do záznamů čelných představitelů Konzervativní strany.

System vypláčení poslaneckých náhrad, který byl používán před skandálem, lze lehce označit jako špatný, chybný či defektní. Je však otázkou, zdali je toto označení odpovídající. Lze připustit, že systém mohl být v určitých ohledech pro některé poslance komplikovaný či nejasný. Největší „slabina“ starého systému však byl předpoklad morální integrity členů Parlamentu. Mnoho náhrad bylo definováno velmi volně, ale dalo se předpokládat, že osoba zastávající politickou funkci bude mít vysoký morální kredit a tím pádem se nedopustí zneužívání náhrad. To alespoň mohl být předpoklad ve Spojeném království. I zde se však tento předpoklad systému vymstil a v některých případech zneužívání náhrad šlo o vysoké částky. Otázkou zůstává, jestli lze definovat přijatelnou částku náhrad, o kterou bylo možné žádat. Určité limity lze nalézt ve Zprávě Výboru Thomase Legga, který se zabýval ACA. Ta však nastavila pevné částky pouze pro určité služby v rámci ACA (například úklid, péče o zahradu atd.); další součásti ACA musely splňovat pravidla Zelené knihy, dále obecné principy přijatelnosti definované Výborem a byly posuzovány *ad hoc*. (Members Estimate Committee, 2010: 20). Jednoznačné maximální částky tedy nebyly stanoveny.

Strany na tento skandál reagovaly velmi rychle. Je otázkou, zdali byla rychlost jejich reakce zapříčiněna upřímnou potřebou očistit své jméno a politiku, či spíše promyšleným tahem, jak si udržet příznivce ve volbách do Evropského Parlamentu v roce 2009 respektive do Dolní sněmovny v roce 2010. Jednalo se nejspíše o směsici obojího. Nečinnost by navíc vedla ke ztrátě voličů. Strany všeobecně skandál odsoudily a požadovaly, aby systém reagoval. Některé strany dokonce ustanovily interní panely, které měly prošetřit poslanecké náhrady. Systémová reakce byla taktéž rychlá. Zákon o parlamentních standardech z roku 2009 byl přijat velmi rychle, ale za cenu určitých nedodělků, jak již bylo zmíněno výše. Rychlost systémové reakce byla též podmíněna snahou vládní Labouristické strany o očištění svého jména, jelikož ta měla nejvíce poslanců, kteří zneužívali náhrady.

Závěrem je zajímavé prozkoumání voleb do Evropského parlamentu 2009. Jak je možné, že ve volbách do EP 2009 uspělo tolik malých stran? Jedním z důvodů je samozřejmě poměrný systém, kterým se volí do EP. Ten umožňuje i menším stranám dosáhnout lepších výsledků. Dalším důvodem byla bezprostřednost voleb. Volby do EP 2009 následovaly bezprostředně po prvních odhaleních, a tak voliči mohli svoji prvotní

reakci na skandál promítnout do svých rozhodnutí. Samotný postoj voličů k volbám do EP je také důvodem. Ve Spojeném království (ale i v jiných státech EU) jsou volby do EP stále vnímány jako možnost vyjádření protestu proti domácím politikům spíše než jako relevantní volba zástupců veřejnosti v EU. Lidé jsou ochotni více experimentovat, a proto volí strany, které by si v domácí politice nezvolili.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala skandálem s poslaneckými náhradami v britském parlamentu v roce 2009. V první kapitole byl popsán systém odměňování poslanců, jeho historie a systém vyplácení náhrad. Jednalo se tudíž o kapitolu, která pomohla uvést čtenáře do problému. Rok 1911 byl prvním, kdy začali poslanci dostávat za svoji práci kompenzaci, což umožnilo zapojení do politiky i širším vrstvám veřejnosti, ne pouze majetným.

Skandál s poslaneckými náhradami v roce 2009 započal 8. května zveřejněním prvních jmen poslanců zneužívajících náhrady v deníku *The Daily Telegraph*. Deník předtím obdržel CD s informacemi o poslaneckých náhradách, které do jeho redakce doručil John Wick. Wick byl jen prostředníkem a v době psaní této práce stále nebylo známo jméno zdroje úniku. Deník *The Daily Telegraph*, který měl kompletní dokumenty ohledně náhrad, nebyl jediným médiem informujícím o skandálu. Dalším významným médiem byl deník *The Guardian*, který založil svoje zpravodajství o skandálu na čtenářích a aktivně je do zkoumání poslaneckých náhrad zapojil. S médii souviselo také vnímání skandálu veřejností. Veřejnost projevila o skandálu určitý zájem a věřila spíše svým poslancům, než politikům jako celku.

Z typových příkladů vyplynulo, že nejvíce zneužívanou náhradou byla ACA. Ta byla zneužívána hlavně pomocí tzv. *flipping* či tzv. *phantom claims*. Obecně lze říci, že poslanci jmenovaní v souvislosti se zneužíváním náhrad často rezignovali, či případně byli obviněni a to například z podvodného účetnictví. Někteří členové Sněmovny lordů byli prošetřováni Výborem pro privilegia a chování a jejich případy často končily povinnou omluvou Sněmovně lordů, vrácením neoprávněně čerpané částky a dalším trestem bývala i dočasná vyloučení ze Sněmovny lordů. Vyskytly se však případy, kdy bylo zahájeno trestní stíhání, jako u lorda Hanningfielda. Předseda dolní sněmovny, Michael Martin, byl vytlačen ze svého postu hrozbou hlasování o nedůvěře Předsedovi dolní sněmovny. Poslancům se zdál problematický jeho přístup k celému skandálu a dále různá podezření ohledně zneužívání náhrad jím samotným. Po své rezignaci se stal členem Sněmovny lordů.

Stranická reakce mohla být na rozdíl od systémové vcelku rychlá a stala se pro veřejnost ukazatelem postoje stran ke skandálu. Strany obecně odsuzovaly zneužívání a

požadovaly nezávislé prošetření. Větší strany často ustanovily interní stranické panely, které měly za úkol prověřit poslanecké náhrady svých členů. Dále některé strany, například Konzervativní strana, požadovaly pravidelné zveřejňování poslaneckých náhrad online samotnými poslanci a zároveň si strany stanovily nové interní postupy ohledně čerpání náhrad.

S reakcí politických stran souvisela i systémová reakce. Byl vytvořen Nezávislý úřad pro parlamentní standardy (IPSA), který se stal nejdůležitější institucí ohledně náhrad. Spadá pod něj správa poslaneckých platů, náhrad i penzí. Má také kontrolní pravomoc a působí v něm Úředník pro dodržování. Východiskem pro vytvoření nového systému poslaneckých náhrad se stala zpráva Výboru pro standardy ve veřejném životě (CSPL), která obsahovala připomínky ohledně zlepšení efektivity samotného IPSA a zároveň návrhy na nový systém poslaneckých náhrad. Podstatnou částí systémové reakce byla také Zpráva o minulých platbách Náhrad za dodatečné výdaje vypracovaná Poslaneckým rozhodčím výborem. Jednalo se o detailní rozbor ACA, jejích slabin a chyb a příloze Zprávy byl zveřejněn seznam poslanců, kteří měli vrátit peníze obdržené v rámci náhrad.

Dobrym indikátorem reakce veřejnosti na skandál se staly volby do Evropského parlamentu v roce 2009 a také na Parlamentní volby v roce 2010. Volby do EP proběhly velmi krátce po začátku skandálu a Parlamentní volby 2010 zhruba za rok, a proto bylo zajímavé posoudit bezprostřední reakci veřejnosti a reakci s ročním odstupem. Ve volbách do Evropského parlamentu 2009 hrála také roli volba politiků pro evropskou a ne domácí scénu; volby do EP jsou voliči často redukovány do podoby „referenda“ o politicích na domácí scéně.

Volby do EP 2009 se nesly ve znamení vzestupu malých a v některých případech extrémnějších stran. Labouristická strana ztratila mnoho hlasů a na její účet si polepšila Konzervativní strana a dále hlavně strany menší jako UKIP, BNP či Zelení. Díky vysoké Labouristické ztrátě se tak UKIP dostal ve volbách na druhé místo, hned za Konzervativní stranu. Odlišný scénář se udál v Parlamentních volbách 2010. Strany měly určité indicie o jejich výsledku a to díky volbám do obecních zastupitelstev v roce 2009 a doplňovacím volbám v roce 2009. Jejich výsledky naznačily, že vzestup malých stran na domácí scéně nepříjde. To se v Parlamentních volbách v roce 2010 potvrdilo, takže hlavní souboj se odehrál mezi Konzervativní stranou a Labouristickou stranou. Při porovnání mezi nimi činil swing 5 % pro Konzervativní stranu. Voliči však na skandál úplně nezapomněli, a tak si inkriminovaní politici vedli hůře. Přestože se do Dolní

sněmovny dostali noví politici, kteří obměnili Dolní sněmovnu zhruba z jedné třetiny, přesto se ve volbách spíše dařilo úřadujícím politikům než novým tvářím. Byla zkoumána i předvolební rezignace poslanců, kteří neoprávněně čerpali ACA. Bylo zjištěno, že 54 % politiků, kteří rezignovali před Parlamentními volbami 2010, neoprávněně čerpalo ACA. Z výše uvedeného vyplývá, že tlak na rezignaci inkriminovaných poslanců existoval a byl velký. Vliv na rozdílný výsledek voleb do EP 2009 a Parlamentních voleb v roce 2010 mohly mít i další faktory. Prvním z nich byl rozdílný volební systém používaný ve volbách do EP a v parlamentních volbách. Roli sehrál také časový odstup, jelikož v roce 2010 již byla známa reakce systému i stran a tudíž se voliči mohli kompetentněji rozhodnout.

Na otázku, jestli média naplnila definici „čtvrtého pilíře demokracie“, lze odpovědět kladně a zároveň lze považovat média během skandálu za nestranná, přestože se mohla vyskytnout určitá pochybení. Dále byla položena otázka, jestli byl systém vyplácení poslaneckých náhrad před skandálem dobře nastaven. Největší problém souvisel s předpokladem, že poslanec se bude chovat čestně a mít vlastní pevný morální kodex. Spornou také byla upřímnost reakce politických stran. Rychlost jejich reakce byla nejspíše zapříčiněna jak snahou očistit své jméno, tak i pokusem udržet si rychlou reakci voliče.

Závěrem je možné konkretizovat otázky, které zůstávají otevřené pro další výzkum. Podnětným tématem může být rozsáhlejší zpracování nedávných skandálů, ve kterých byla zneužita politická moc k obohacení určitých osob. Jedná se zvláště o skandál probíraný v této práci a jeho srovnání se skandály ve Sněmovně lordů v letech 2006-2007 a 2009, ze kterého by mohla vzniknout přínosná komparativní studie.

Summary

The Expenses scandal in 2009 was a heavy blow for public trust in politicians and politics. It was wide-ranging and many members of House of Commons and House of Lords were involved in it. This bachelor thesis tries to describe the scandal and different kind of reactions on it. After an introduction follows a chapter which describes a system of rewarding British MPs and allowances scheme at the time before the scandal. In this chapter is mentioned importance of the year 1911 in which MPs obtained first salary and therefore involvement of poorer classes in politics was possible. Next chapter describes the beginning of the scandal and media reaction. The scandal begun in 2009 on 8 May. *The Daily Telegraph* had started to publish names of misusing MPs on this day and it was doing it for a month. The daily obtained information about MPs' allowances on a CD which was given to it by John Wick. However, Wick was just a 'delivery boy' a real source of the leak was not known during work on the thesis. Media played an important role in the scandal but it is necessary to stress *The Daily Telegraph* and *The Guardian*. *The Daily Telegraph* was the only daily with complete documents about MPs' allowances therefore it could publish unique articles. *The Guardian* had censored documents like other dailies but it was unique by its approach to the scandal. *The Guardian* used crowd sourcing; it included its readership in checking of MPs' allowances.

Third chapter provides examples of MPs who were misusing allowances. These examples proved that the most misused allowance was Additional Cost Allowance (ACA). MPs gained money for ACA by phantom claims or flipping of their first and second residence. Many of those MPs resigned, were accused by police or lost their seat in next General election. Reaction of political parties on the scandal was prompt and extensive. Parties were strongly against misusing of allowances and demanded independent investigation. Some parties established internal panels which had task to check allowances of their members. Reaction of the British democratic system can be called prompt as well. Independent Parliamentary Standards Authority (IPSA) was founded. Its main task is to manage MPs' pay, pension scheme and allowances. It can determine, check and even freeze MPs' pay if it has a reason to believe that some MP misused allowances. Its function was supported by Review of the Committee on Standards in Public Life. Another reaction was the Review of past ACA payments

prepared by Members Estimate Committee. It involved an analysis of ACA and then the list of MPs who had to pay back a certain amount which they unjustifiedly claimed.

Sixth chapter describes the impact of scandal on the results of the European Parliament election in 2009 and General election in 2010. The European Parliament election in 2009 was held early after the scandal and was marked by Labour's loss of nearly 7 % and upswing of smaller (and sometimes extreme and populist) parties. Nevertheless, General election 2010 was different, Labour Party lost many votes again but Conservative Party and not smaller parties gained them in this case. So the rise of smaller parties did not come on the home scene. Chapter seven was the last chapter before conclusion and analysed main points of the scandal like role of the media, problems of the old allowances scheme or differences between European and General elections.

Použitá literatura

Dokumenty

Cameron, David. 2009. David Cameron: Action on expenses. *Conservatives*. [Online] May 12, 2009. [Staženo: 6. duben 2011.]

http://www.conservatives.com/News/Speeches/2009/05/David_Cameron_Action_on_expenses.asp.

European Commission. 2010. Standart EB 72 Autumn 2009 National Report - United Kingdom. *Standard Eurobarometer 72*. [Online] January 2010. [Staženo: 30. březen 2011.] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb72/eb72_en.htm.

European Parliament. 2009. Results of the 2009 European elections. *European Parliament*. [Online] October 30, 2009. [Staženo: 5. květen 2011.]

http://www.europarl.europa.eu/parliament/archive/elections2009/en/united_kingdom_en.html#ancre4.

House of Commons. 2009. Green Book. *www.parliament.uk*. [Online] July 2009. [Staženo: 22. listopad 2010.]

<http://www.parliament.uk/documents/upload/GreenBook.pdf>.

House of Commons. 2010. Members' pay, pensions and allowances.

www.parliament.uk. [Online] May 2010. [Staženo: 18. únor 2011.]

<http://www.parliament.uk/documents/commons-information-office/M05.pdf>.

Independent Parliamentary Standards Authority. 2010. Annual Report and Accounts 2009/2010. *Independent Parliamentary Standards Authority*. [Online] 2010.

[Staženo: 13. duben 2011.] <http://www.ipsa-home.org.uk/docs/Annual%20report%200910.pdf>.

Independent Parliamentary Standards Authority. 2011b. Annual Review of MPs' Expenses Scheme. *Independent Parliamentary Standards Authority*. [Online] March 25, 2011b. [Staženo: 13. březen 2011.]

<http://www.ipsa-home.org.uk/docs/MP%20expenses%20scheme%2025%2003%2011.pdf>.

Liberal Democrats. 2009. Federal Executive Statement on Parliamentary Expenses.

Liberal Democrats. [Online] May 22, 2009. [Staženo: 8. duben 2011.]

http://www.libdems.org.uk/latest_news_detail.aspx?title=Federal_Executive_Statement_on_Parliamentary_Expenses&pPK=428dd012-53f4-4206-84b5-add95f933ad3.

Members Estimate Committee. 2010. Review of past ACA payments.

www.parliament.uk. [Online] February 4, 2010. [Staženo: 18. duben 2011.]

<http://www.parliament.the-stationery-office.co.uk/pa/cm200910/cmselect/cmmemest/348/348.pdf>.

Office for National Statistics. 2010. 2010 Survey of Hours and Earnings. *Office for National Statistics*. [Online] December 8, 2010. [Staženo: 1. duben 2011.]

<http://www.statistics.gov.uk/cci/nugget.asp?id=285>.

- Parliament. 2000.** Freedom of Information Act. *legislation.co.uk*. [Online] 2000. [Staženo: 9. březem 2010.] <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/36>.
- Parliament. 2009.** Allowances by MP. *www.parliament.uk*. [Online] 2009. [Staženo: 10. březem 2011.] <http://mpsallowances.parliament.uk/mpslordandoffices/hocallowances/allowances-by-mp>.
- Parliament. 2011.** Pay and allowances for MPs. *www.parliament.uk*. [Online] 2011. [Staženo: 18. únor 2011.] <http://www.parliament.uk/about/mps-and-lords/members/pay-mps/>.
- Privileges and Conduct Committee. 2010a.** The Conduct of Lord Paul. *www.parliament.uk*. [Online] 2010a. [Staženo: 20. březem 2011.] <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld201011/ldselect/ldprivi/37/3703.htm>.
- Privileges and Conduct Committee. 2010b.** The Conduct of Baroness Uddin. *www.parliament.uk*. [Online] 2010b. [Staženo: 20. březem 2011.] <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld201011/ldselect/ldprivi/39/3903.htm>.
- Privileges and Conduct Committee. 2010c.** The Conduct of Lord Bhatia. *www.parliament.uk*. [Online] 2010c. [Staženo: 20. březem 2011.] <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld201011/ldselect/ldprivi/38/3803.htm>.
- Sinn Féin. 2011.** Financial Accounts. *Sinn Féin*. [Online] 2011. [Staženo: 18. duben 2011.] <http://www.sinnfein.ie/financial-accounts>.
- The Committee on Standards in Public Life. 1995.** First Report of the Committee on Standards in Public Life. *Committee on Standards in Public Life*. [Online] May 11, 1995. [Staženo: 18. duben 2011.] http://www.public-standards.gov.uk/Library/OurWork/1stInquiry_Summary.pdf.
- The Committee on Standards in Public Life. 2009.** MPs' Expenses and Allowances. *Standards in Public life*. [Online] November 2009. [Staženo: 12. duben 2011.] http://www.public-standards.gov.uk/Library/MP_expenses_exec_summary.pdf.
- The Conservative Party. 2009a.** Shadow Cabinet and Frontbench expense claims published online. *Conservatives*. [Online] June 23, 2009a. [Staženo: 6. duben 2011.] http://www.conservatives.com/News/News_stories/2009/05/Shadow_Cabinet_expense_claims_published_online.aspx.
- The Conservative Party. 2009b.** Cameron announces immediate action on MPs' expenses. *Conservatives*. [Online] May 9, 2009b. [Staženo: 6. duben 2011.] http://www.conservatives.com/News/News_stories/2009/05/Cameron_announces_immediate_actions_on_MPs_expenses.aspx.
- The Electoral Commission. 2010.** UK general election 2010 results (XLS). *The Electoral Commission*. [Online] 2010. [Staženo: 21. březem 2011.] http://www.electoralcommission.org.uk/__data/assets/excel_doc/0020/105725/GE2010-constituency-results-website.xls.

The Labour Party. 2009. Labour Party NEC: Statement on MPs' expenses. *Labour*. [Online] May 19, 2009. [Staženo: 4. duben 2011.] http://www.labour.org.uk/labour_party_nec_statement_on_mps_expenses,2009-05-19.

The London Gazette. 2009. State - Crown Office. *The London Gazette*. August 28, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.london-gazette.co.uk/issues/59170/pages/page.htm> [Staženo: 21. březen 2011.].

The Scottish National Party. 2009. SNP MP comments on Commons expenses vote. *SNP - Scottish National Party*. [Online] April 30, 2009. [Staženo: 8. duben 2011.] <http://www.snp.org/node/15240>.

The Social Democratic and Labour Party. 2009a. McDonnell: Mp's Should Publish Expenses. *Social Democratic and Labour Party (SDLP)*. [Online] May 23, 2009a. [Staženo: 8. duben 2011.] http://www.sdlp.ie/index.php/newsroom_media/newsarticle/mcdonnell_mps_should_publish_expenses/.

The Social Democratic and Labour Party. 2009b. Sdlp Clarify Expenses Repayments. *Social Democratic and Labour Party (SDLP)*. [Online] June 19, 2009b. [Staženo: 8. duben 2011.] http://www.sdlp.ie/en/index.php/newsroom_media/newsarticle/sdlp_clarify_expenses_repayment.

Knihy

Kavanagh, Dennis a Cowley, Philip. 2010. *The British General Election of 2010*. London : Palgrave Macmillan, 2010.

The Times. 2010. *Guide to the House of Commons 2010*. [ed.] Greg Hurst. London : Times Books, 2010.

Odborné články a studie

Allen, Nicolas a Birch, Sarah. 2010. Political Conduct and Misconduct: Probing Public Opinion. *Parliamentary Affairs*. 2010, Vol. 64, No. 1, pp. 1-21.

Allington, Nigel F.B. a Peele, Gillian. 2010. Moats, Duck Houses and Bath Plugs: Members of Parliament, the Expenses Scandal and the Use of Web Sites. *Parliamentary Affairs*. 2010, Vol. 63, No. 3, pp. 1-22.

Baimbridge, Mark a Darcy, Darren. 1999. MPs' Pay: 1911-1996: Myths and Realities. *Politics*. 1999, Vol. 19, No. 2, pp. 71-80.

Cracknell, Richard. 2010. General Election 2010 Detailed analysis RESEARCH PAPER 10/36. *www.parliament.uk*. [Online] July 8, 2010. [Staženo: 19. duben 2011.] <http://www.parliament.uk/briefingpapers/commons/lib/research/rp2010/RP10-036.pdf>.

- Daniel, Anna. 2010.** The Guardian Reportage of the UK MP Expenses Scandal: a Case Study of Computational Journalism. *QUT ePrints*. [Online] November 15-16, 2010. [Staženo: 10. březen 2011.] <http://eprints.qut.edu.au/38701/2/38701.pdf>.
- Denver, David. 2010.** The Results: How Britain Voted. *Parliamentary Affairs*. 2010, Vol. 63, No. 4, pp. 588-606.
- Ford, Robert, Goodwin, Matthew J. a Cutts, David. 2011.** Strategic Eurosceptics and Polite Xenophobes : Support for the UK Independence Party (UKIP) in the 2009 European Parliament Elections. *University of Nottingham*. [Online] 2011. [Staženo: 19. duben 2011.] <http://www.universityofnottingham.us/communications/documents/pdf/strategieuroscepticsandpolitexenophobessupportfortheukindependencepartyinthe2009europeanparliamentelections.pdf>.
- Gay, Oonagh a Maer, Lucinda. 2010.** Constitutional Reform and Governance Bill: Committee stage report [Bill No 68 of 2009-10] RESEARCH PAPER 10/18. *www.parliament.uk*. [Online] February 25, 2010. [Staženo: 16. duben 2011.] <http://www.parliament.uk/briefingpapers/commons/lib/research/rp2010/RP10-018.pdf>.
- Gay, Oonagh. 2009.** Parliamentary Standards Bill [Bill No 121 of 2008-09] RESEARCH PAPER 09/61. *www.parliament.uk*. [Online] June 25, 2009. [Staženo: 12. duben 2011.] <http://www.parliament.uk/documents/commons/lib/research/rp2009/rp09-061.pdf>.
- Judge, David. 1984.** The Politics of MPs' Pay. *Parliamentary Affairs*. 1984, Vol. 37, No. 1, pp. 59-75.
- Keith, Kathryn. 2010.** By-elections 2005 - 2010 RESEARCH PAPER 10/50. *www.parliament.uk*. [Online] August 4, 2010. [Staženo: 19. duben 2011.] <http://www.parliament.uk/briefingpapers/commons/lib/research/rp2010/RP10-050.pdf>.
- Kelly, Richard. 2009.** Members' Allowances RESEARCH PAPER 09/60. *www.parliament.uk*. [Online] June 25, 2009. [Staženo: 21. březen 2011.] <http://www.parliament.uk/documents/commons/lib/research/rp2009/rp09-060.pdf>.
- Kelsko, Alexandra. 2009.** Parliament on its Knees: MPs' Expenses and the Crisis of Transparency at Westminster. *The Political Quarterly*. 2009, Vol. 80, No. 3, pp. 329-338.
- Kenny, Michael. 2009.** Taking the Temperature of the British Political Elite: When Grubby is the Order of the Day... *Parliamentary Affairs*. 2009, Vol. 62, No. 3, pp. 503-513.
- Mellows-Facer, Alan, Cracknell, Richard a Yonwin, Jessica. 2004.** European Parliament elections 2004 RESEARCH PAPER 04/50. *www.parliament.uk*. [Online] June 23, 2004. [Staženo: 5. květen 2011.] <http://www.parliament.uk/documents/commons/lib/research/rp2004/rp04-050.pdf>.

Tetteh, Edmund. 2009. Local elections 2009 RESEARCH PAPER 09/54. [Online] June 15, 2009. [Staženo: 6. květen 2011.]
<http://www.parliament.uk/documents/commons/lib/research/rp2009/rp09-054.pdf>.

Whitaker, Richard and Lync, Philip. 2011. Explaining support for the UK Independence Party at the 2009 European Parliament elections. *University of Leicester*. [Online] March 2011. [Staženo: 19. duben 2011.]
<http://www.le.ac.uk/politics/staff/documents/UKIPvoteworkingpaper.pdf>.

Internetové zdroje

Alderson, Andrew, Barrett, David a Jamieson, Alastair. 2009. MPs' expenses: Sinn Fein claimed £500,000 for second homes . *The Daily Telegraph*. May 9, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/mps-expenses/5301510/MPs-expenses-Sinn-Fein-claimed-500000-for-second-homes.html> [Staženo: 10. březen 2011.].

Bank of England. 2011. Inflation calculator. *Bank of England*. [Online] 2011. [Staženo: 1. duben, 2011.]
<http://www.bankofengland.co.uk/education/inflation/calculator/flash/index.htm>.

BBC. 2005. Election 2005. *BBC*. [Online] September 8, 2005. [Staženo: 5. květen, 2011.]
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/vote_2005/constituencies/default.stm.

BBC. 2006. Labour was secretly loaned £14m. *BBC News*. [Online] March 2006. [Staženo: 18. únor 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/4815552.stm.

BBC. 2008. Commons loses MPs' expenses fight. *BBC*. [Online] 16. May 2008. [Staženo: 10. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/7404031.stm.

BBC. 2009a. Man behind expenses leak revealed. *BBC*. [Online] May 23, 2009a. [Staženo: 10. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8064731.stm.

BBC. 2009b. MPs heckled on Question Time. *BBC*. [Online] 15. May 2009b. [Staženo: 7. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/question_time/8051222.stm.

BBC. 2009c. Former Speaker Martin joins Lords. *BBC*. [Online] 13 September 2009c. [Staženo: 20. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8305210.stm.

BBC. 2009d. Speaker faces anger over expenses . *BBC*. [Online] May 12, 2009d. [Staženo: 21. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8045092.stm.

BBC. 2009e. Brown apology over MPs' expenses. *BBC*. May 11, 2009e. [Online] Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8043447.stm [Staženo: 4. duben 2011].

BBC. 2009f. 'Appalled' Cameron leads payback. *BBC*. [Online] May 12, 2009f. [Staženo: 7. duben 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8044998.stm.

- BBC. 2009g.** DUP seeks expenses system reform . *BBC*. [Online] May 18, 2009g. [Staženo: 8. duben 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/northern_ireland/8055394.stm.
- BBC. 2009h.** DUP MPs to repay £14k in expenses. *BBC*. [Online] October 14, 2009h. [Staženo: 8. duben 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/northern_ireland/8306006.stm.
- BBC. 2009i.** Commons defeat over reform plan. *BBC*. [Online] July 1, 2009i. [Staženo: 18. duben 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8129075.stm.
- BBC. 2010a.** Three MPs and one peer to be charged over expenses. *BBC*. [Online] February 5, 2010a. [Staženo: 19. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8499590.stm.
- BBC. 2010b.** Labour MP charged over expenses. *BBC*. [Online] May 19, 2010b. [Staženo: 19. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8691861.stm.
- BBC. 2010c.** Charged expenses peer Lord Hanningfield quits council. *BBC*. [Online] February 5, 2010c. [Staženo: 20. březen 2011.] http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/essex/8500689.stm.
- BBC. 2010d.** Election 2010 Results. *BBC*. [Online] 2010c. [Staženo: 19. duben 2011.] <http://news.bbc.co.uk/2/shared/election2010/results/>.
- BBC. 2011.** MPs' expenses: David Chaytor jailed over false claims. *BBC*. [Online] January 7, 2011. [Staženo: 19. březen 2011.] <http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-12127327>.
- Curtis, Polly. 2010.** Three peers to be suspended from Lords over expenses claims. *The Guardian*. October 18, 2010. [Online] Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/politics/2010/oct/18/three-peers-suspended-from-lords-over-expenses> [Staženo: 19. březen 2011.].
- Encyclopaedia Britannica. 2011.** Court of Star Chamber. *Encyclopaedia Britannica*. [Online] 2011. [Staženo: 11. duben 2011.] <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/563475/Court-of-Star-Chamber>.
- Helm, Toby, Hinsliff, Gaby a Scott, Kirsty. 2009.** Nick Clegg calls for Speaker to resign over expenses storm. *The Guardian*. May 17, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/politics/2009/may/17/nick-clegg-speaker-michael-martin> [Staženo: 21. březen 2011.].
- Hinsliff, Gaby, Davies, Caroline a Helm, Toby. 2009.** The week Britain turned its anger on politicians. *The Guardian*. May 17, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/politics/2009/may/17/mps-pay-expenses-poll-tax> [Staženo: 21. březen 2011.].
- Independent Parliamentary Standards Authority. 2011a.** About us. *Independent Parliamentary Standards Authority*. [Online] January 20, 2011a. [Staženo: 18. duben 2011.] <http://www.ipsa-home.org.uk/Aboutus.html>.

- Ipsos MORI. 2009.** Ipsos MORI Expenses Poll for the BBC. *Ipsos MORI*. [Online] June 2, 2009. [Staženo: 10. březen 2011.] <http://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2349/Ipsos-MORI-Expenses-Poll-for-the-BBC.aspx>.
- Kirkup, James. 2009.** MPs claiming average of £144,000 on taxpayer funded expenses, £8,000 more than last year. *The Daily Telegraph*. 31. March 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/politics/5078578/MPs-claiming-average-of-144000-on-taxpayer-funded-expenses-8000-more-than-last-year.html> [Staženo: 24. únor 2011.].
- Livingstone, Tomos. 2009.** Brown offers apology for all parties, while expenses row shows no sign of dying down . *WalesOnline*. [Online] May 12, 2009. [Staženo: 8. duben 2011.] <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/2009/05/12/brown-offers-apology-for-all-parties-while-expenses-row-shows-no-sign-of-dying-down-91466-23597972/>.
- McSmith, Andy. 2011.** MP Illsley jailed for 12 months over expenses scam. *The Independent*. February 11, 2011. [Online] Dostupné z:<http://www.independent.co.uk/news/uk/crime/mp-illsley-jailed-for-12-months-over-expenses-scam-2211294.html> [Staženo: 19. březen 2011.].
- Porter, Andrew. 2009.** MPs' expenses: Telegraph investigation shifts to Conservatives. *The Daily Telegraph*. May 10, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/mps-expenses/5304821/MPs-expenses-Telegraph-investigation-shifts-to-Conservatives.html> [Staženo: 10. březen 2011.].
- Prince, Rosa. 2009.** Telegraph discloses Liberal Democrat MPs' expenses. *The Daily Telegraph*. 12. May 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/mps-expenses/5314507/Telegraph-discloses-Liberal-Democrat-MPs-expenses.html> [Staženo: 10. březen 2011.].
- Prince, Rosa. 2010.** Expenses: Baroness Uddin, Lord Bhatia, Lord Paul ordered to repay £200,000. *The Daily Telegraph*. October 18, 2010. [Online] Dostupné z:<http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/mps-expenses/8071615/Expenses-Baroness-Uddin-Lord-Bhatia-Lord-Paul-ordered-to-repay-200000.html> [Staženo: 19. březen 2011.].
- Sparrow, Andrew. 2009.** Labour MP David Chaytor to stand down. *The Guardian*. June 2, 2009. [Online] Dostupné z:<http://www.guardian.co.uk/politics/2009/jun/02/david-chaytor-expenses-standing-down> [Staženo: 21. březen 2011.].
- Summers, Deborah. 2009.** Speaker Michael Martin apologises but rejects calls to resign. *The Guardian*. May 18, 2009. [Online] Dostupné z:<http://www.guardian.co.uk/politics/2009/may/18/michael-martin-apologises> [Staženo: 21. březen 2011.].

The Daily Telegraph. 2009. Sinn Fein MPs will not renew lease on London flats after expenses scandal. *The Daily Telegraph*. August 13, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/mps-expenses/6017249/Sinn-Fein-MPs-will-not-renew-lease-on-London-flats-after-expenses-scandal.html> [Staženo: 8. duben 2011.].

The Daily Telegraph. 2011. Lord Hanningfield due in court on expenses charge. *The Daily Telegraph*. March 14, 2011. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/conservative/8379987/Lord-Hanningfield-due-in-court-on-expenses-charge.html> [Staženo: 20. března 2011.].

The Financial Times. 2011. MPs' expenses in depth. *The Financial Times*. [Online] 2011. [Staženo: 24. duben 2011.] <http://www.ft.com/indepth/mp-expenses>.

The Guardian. 2009a. Investigate your MP's expenses. *guardian.co.uk*. [Online] 2009a. [Staženo: 10. března 2011.] <http://mps-expenses.guardian.co.uk/>.

The Guardian. 2009b. ABCs: National daily newspaper circulation June 2009. *guardian.co.uk*. [Online] 10. June 2009b. [Staženo: 9. března 2011.] <http://www.guardian.co.uk/media/table/2009/jul/10/june-abcs-table>.

The Newspaper Awards. 2010. National Newspaper Awards - 27/7/2010 digital edition. *National Newspaper Awards*. [Online] July 27, 2010. [Staženo: 17. března 2011.] <http://edition.pagesuite-professional.co.uk/launch.aspx?referral=mypagesuite&refresh=Fb5071rY1tK9&PBID=88a2c5d6-2c83-4ec9-ba00-269eefa91203&skip=>.

Tran, Marc. 2009. Profile: Sir Ian Kennedy. *The Guardian*. November 4, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/politics/2009/nov/04/sir-ian-kennedy-profile> [Staženo: 18. duben 2011.].

Webster, Philip. 2009. Parliament's darkest day: MPs suspended and Michael Martin at risk. *The Times*. 15. May 2009. Dostupné z: <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/politics/article6290054.ece> [Staženo: 5. květen 2011.].

Wilson, Graeme. 2009. John Maples, Stephen Crabb, Fabian Hamilton and Elliot Morley caught up in expenses scandal. *The Sun*. 14. May 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/2428523/John-Maples-Stephen-Crabb-Fabian-Hamilton-and-Elliot-Morley-caught-up-in-expenses-scandal.html> [Staženo: 7. března 2011.].

Winnett, Robert a Watt, Holly. 2009. MPs' expenses: MPs made inflated council tax claims. *The Daily Telegraph*. June 19, 2009. [Online] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/mps-expenses/5581934/MPs-expenses-MPs-made-inflated-council-tax-claims.html> [Staženo: 19. března 2011.].

Woodcock, Andrew. 2009. Smith ordered to apologise over expenses. *The Independent*. October 12, 2009. [Online] Dostupné

z:<http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/smith-ordered-to-apologise-over-expenses-1801530.html> [Staženo: 19. březn 2011.].